

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Účetnictví versus daňová evidence individuálního podnikatele

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Eva SVOBODOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Pavel ŠTOHL

Znojmo, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Účetnictví versus daňová evidence individuálního podnikatele zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího Ing. Pavla Štohla, a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

Ve Znojmě dne 22. dubna 2019

.....

Eva Svobodová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu Ing. Pavlu Štohlovi za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Také bych ráda poděkovala své rodině a především paní Marii Smrčkové za velmi drahocenné rady.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Eva SVOBODOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Účetnictví versus daňová evidence individuálního podnikatele
Název (v angličtině)	Accounting versus tax records an individual entrepreneur

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem bakalářské práce je porovnání účetní a daňové problematiky u podnikající fyzické osoby, a to v případě vedení daňové evidence nebo podvojného účetnictví. Na základě tohoto porovnání vyhodnotit výhody a nevýhody obou způsobů vedení podnikatelské činnosti a navrhnout nejlepší řešení pro daného podnikatele.

Postup práce:

1. Na základě odborné literatury a příslušných předpisů charakterizovat jednotlivé formy podnikání.
2. Uvést možnosti, jakým způsobem lze evidovat samostatnou výdělečnou činnost u podnikající fyzické osoby.
3. Charakterizovat daňovou evidenci a podvojně účetnictví a porovnat základní rozdíly mezi těmito dvěma způsoby.
4. Rozdíly konkretizovat na příkladě podnikatele XY, vyhodnotit dopady na výsledek hospodaření a základ daně a navrhnout podnikateli nejvhodnější variantu.
5. Shrnutí, závěr a doporučení.

Metody: Deskripce, analýza, komparace.

Rozsah práce: 40 - 55

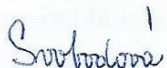
Seznam odborné literatury:

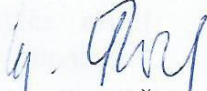
1. BRYCHTA, Ivan a kol. *Daň z příjmů*. 9. vyd. Praha: Meritum, 2017, 522 s. ISBN 978-80-7552-750-9.
2. PILÁTOVÁ Jana a kolektiv. *Daňová evidence - komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 11. vyd. Praha: ANAG, 2016, 336 s. ISBN 978-807554-020-1.
3. STROUHAL Jiří. *Účetní souvztažnosti podnikatelských subjektů*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 280 s. ISBN 978-80-7552-268-9.
4. ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2017 - praktický průvodce*. 6. vyd. Znojmo: Štohl – Vzdělávací středisko Znojmo, 2017, 152 s. ISBN 978-80-88221-03-6.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2018

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2019

Eva SVOBODOVÁ
student

Ing. Pavel ŠTOHL
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce je orientovaná na problematiku vedení daňové evidence a účetnictví, resp. jejich specifika, výhody, ale také úskalí, a to z pohledu individuálního podnikatele. Teoretická část se proto zabývá pojmovým aparátem, právním stavem a metodikou dané problematiky. V praktické části probíhá analýza a komparace jednotlivých forem, a to daňové evidence, účetnictví a paušálních výdajů individuálního podnikatele. Cílem práce je syntéza získaných poznatků a navržení řešení začínajícímu podnikateli, který se v současnosti rozhoduje o způsobu, jakým povede evidenci své podnikatelské činnosti. Nalezení řešení, nebo alespoň návrhu řešení, bylo impulsem pro vznik této práce.

Klíčová slova: individuální podnikatel, daňová evidence, účetnictví, základ daně, osoba samostatně výdělečně činná

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the issues of keeping tax records and accounting, their specifics, advantages, as well as disadvantages from an individual entrepreneur's perspective. The theoretical part presents the relevant terms, legislation and methodology of the issues. The practical part analyses and compares individual forms of tax records, accounting and flat-rate expenses of an individual entrepreneur. The objective of the thesis is the synthesis of acquired findings and proposal of the optimal solution for a start-up entrepreneur in his decision-making process concerning the business records. The optimal solution proposal was the impulse for the thesis origin.

Key words: individual entrepreneur, tax records, accounting, tax basis, sole trader

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	11
3	TEORETICKÁ ČÁST	12
3.1	PODNIKÁNÍ A JEHO FORMY	12
3.1.1	Fyzická osoba	13
3.1.2	Právnícká osoba	14
3.2	POROVNÁNÍ PODNIKÁNÍ FO A SPOLEČNOSTI S R.O.	14
3.2.1	Porovnání podnikání FO a společnosti s. r. o. z hlediska právního a administrativního	14
3.2.2	Porovnání podnikání FO a společnosti s. r. o. z hlediska daňového zatížení	15
3.2.3	Porovnání podnikání FO a společnosti s. r. o. z hlediska evidování podnikatelské činnosti	17
3.3	DAŇOVÁ EVIDENCE.....	18
3.3.1	Cíl daňové evidence.....	18
3.3.2	Předmět daňové evidence	19
3.3.3	Forma a obsah daňové evidence, paušálních výdajů a paušální daně	20
3.3.4	Evidence příjmů a výdajů	21
3.3.5	Výdaje uplatňované procentem z příjmu.....	24
3.3.6	Daň stanovená paušální částkou	25
3.4	ÚČETNICTVÍ.....	26
3.4.1	Právní úprava účetnictví	26
3.4.2	Předmět a funkce účetnictví	26
3.4.3	Zásady a principy účetnictví.....	27
3.4.4	Náklady a výnosy	29
3.4.5	Účetní knihy	29
3.4.6	Účetní a daňové odpisy.....	32
3.4.7	Rozsah vedení účetnictví	34
3.5	ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ INDIVIDUÁLNÍHO PODNIKATELE	35
3.5.1	Zdravotní pojištění.....	35
3.5.2	Sociální pojištění	36
3.6	PŘECHOD Z DE NA ÚČETNICTVÍ A NAOPAK	37
3.6.1	Daňový dopad přechodu z DE na účetnictví	37
3.6.2	Účetní dopad přechodu z DE na účetnictví	37
3.6.3	Možnost návratu z účetnictví do DE	38
4	PRAKTICKÁ ČÁST	39

4.1	ZADÁNÍ SOUHRNNÉHO PŘÍKLADU	39
4.1.1	Daňové dopady a odvody pojistného pro OSVČ v případě DE	43
4.1.2	Daňové dopady a odvody pojistného z hlediska FO vedoucí účetnictví.....	48
4.1.3	Daňové dopady a odvody pojistného z hlediska s.r.o.....	52
4.1.4	Daňové dopady a odvody pojistného v případě paušálních výdajů.....	55
4.2	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	57
5	ZÁVĚR	59
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
7	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	63
8	SEZNAM ZKRATEK.....	64
9	PŘÍLOHA	65

1 ÚVOD

Podnikajících fyzických osob, v České republice stále přibývá. Důvodem může být ztráta zaměstnání nebo snaha být vlastním pánem svého času. V současné době také většina lidí nemůže najít to správné zaměstnání, ve kterém bude zcela stoprocentně spokojena. V dnešní době založit si živnostenský list nebo založit společnost je jednodušší než v předešlých letech. Jedná se zejména o pár stovek korun, které musíme vynaložit. Složitější je pak situace prosazení se na trhu. Nicméně každý člověk má jiné životní priority, jinak zaměřené schopnosti i jiné povahové či kreativní vlastnosti.

Hlavní motivací začínajících podnikatelů jsou bezesporu volnost, flexibilní pracovní doba, kterou si sám podnikatel stanoví, také větší prostor pro vytváření svých plánů a nápadů. Jako vše, tak i podnikání má své stinné stránky. Můžeme hovořit o mnoha situacích, které podnikatelům komplikují život.

České podnikatelské prostředí se vyznačuje zostřujícím se konkurenčním bojem. Podnikatelé také čelí neustálému zvyšování nákladů (např. stoupající ceny energií). Ani celkové daňové zatížení podnikatelů, zejména odvody na zdravotní a sociální pojištění, nepřipívají k rozvoji podnikání. Systém institucí a nástrojů pro poskytování přímých a nepřímých podpor pro malé a střední podnikatele se sice nadále rozrůstá, ale zároveň po podnikatelích vyžaduje poměrně administrativně náročné procedury pro získání a vyplácení většiny typů podpor.

Bakalářská práce je rozdělena v teoretické části do šesti podbodů. Úvodní část pojednává o možných formách podnikání fyzických i právnických osob. Druhá část se věnuje porovnání podnikání fyzické osoby a společnosti s ručením omezeným z různých hledisek. Třetí část detailně pojednává o vedení daňové evidence, jejích příjmech a výdajích. Čtvrtá část podrobněji rozebírá vymezení účetnictví, zásady ale také i účetní knihy. Pátá část je věnována problematice zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení. A šestá část shrne možné důsledky přechodu z daňové evidence na účetnictví a naopak.

V praktické části bude zadán souhrnný příklad, na kterém budou nejlépe zmíněné rozdíly vidět. Nejprve bude příklad vyřešen v podmínkách daňové evidence, následovat bude řešení v účetnictví. Řešení bude pro přehlednost uvedeno v nejdůležitějších evidencích konkrétní varianty, nejprve v peněžním deníku a poté v účetním deníku.

Vypracovány budou čtyři varianty. V první budeme podnikatele posuzovat jako OSVČ, ve druhém případě pak budeme zjišťovat, jaké odlišnosti budou v případě, kdy fyzická osoba povede účetnictví, ve třetím případě budeme posuzovat skutečnosti, kdyby si Mirek založil s.r.o. a v poslední řadě pak jednoduše spočítáme, jaká daňová povinnost by vyšla, pokud podnikatel uplatní výdaje procentem z příjmu.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem bakalářské práce je porovnání účetní a daňové problematiky u podnikající fyzické osoby, a to v případě vedení daňové evidence nebo podvojného účetnictví. A navržení vhodného řešení začínajícímu podnikateli, který se v současnosti rozhoduje o způsobu, jakým povede evidenci své podnikatelské činnosti. Nalezení řešení, nebo alespoň návrhu řešení, bylo impulsem pro vznik této práce.

Dílčím cílem této práce je prostudovat odbornou literaturu z oblasti účetnictví podnikatelských subjektů se zaměřením na problematiku účtování v systému podvojného účetnictví a vedení daňové evidence u fyzických osob - podnikatelů a získání praktických poznatků pro vypracování této bakalářské práce.

V teoretické části práce začnu především metodou literární rešerše. Formou této metody chci zvýdvihnout odborné termíny jako např. daňová evidence či podvojně účetnictví, kterými se má práce bude zaobírat.

Metoda analýzy bude prostupovat celou práci, prostřednictvím níž budu studovat odborné literatury, z nichž pak následně budu analyzovat potřebné informace. Rovněž bude aplikována metoda deskripce, která konkrétněji a podrobněji popíše specifika odporných slov.

Poté budu pokračovat v bakalářské práci metodou komparace, pomocí které budu srovnávat hlavní formy vedení podnikatelské činnosti, a to účetnictví a daňovou evidenci a to jak v části teoretické, tak i v praktické.

3 TEORETICKÁ ČÁST

V § 420 nového občanského zákoníku se píše, že „Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele“ (Zákon č. 89/2012 Sb.).

3.1 Podnikání a jeho formy

Základním právním předpisem, který upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy a další vztahy s podnikáním je nový občanský zákoník.

Podnikatel je chápán novým občanským zákoníkem jako samostatný, právní subjekt, který vykonává vlastní ekonomickou činnost pod vlastním jménem. Je nutné rozlišovat právnickou osobu a fyzickou osobu. Zásadním rozdílem je, že právnická osoba je utvořena právními předpisy, zatímco fyzická osoba vzniká narozením (Hruška, 2010).

Podnikatelským subjektem mohou být jak **právnické**, tak i **fyzické** osoby. Fyzické osoby podnikají nejčastěji na základě živnostenského oprávnění, které vydává místně příslušný živnostenský úřad, a to po splnění podmínek uvedených v živnostenském zákoně, například:

- dosažení věku 18 let (NOZ upravuje podmínky, za kterých může podnikat i nezletilý);
- způsobilost k právním úkonům;
- bezúhonnost (prokazuje se výpisem z trestního rejstříku);
- odborná způsobilost (s výjimkou živností volných).

Zatímco právnické osoby, zabývající se podnikáním, jsou vždy účetními jednotkami, u fyzické osoby tomu tak být nemusí. Určení, které fyzické osoby jsou účetními jednotkami, je stanoveno v zákoně o účetnictví. Jedná se zejména o:

- FO, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku;
- ostatní FO, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč;
- ostatní FO, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí.

Výhody samostatně podnikající fyzické osoby jsou jednoduchost při založení, rozhodování je soustředěno na jednoho vlastníka, při ročním obratu do 25 mil. Kč možnost vedení daňové evidence, možnost uplatnění výdajů paušálem (procentem z příjmů).

Nevýhody samostatně podnikající fyzické osoby jsou ručení celým svým osobním majetkem, vyšší odvodové zatížení než u právnické osoby (zejména v případě, že si jako společník s.r.o. nevyplácí podíly na zisku), praktická nemožnost vstoupit do větších kontraktů a státních zakázek (Štohl, 2017).

3.1.1 Fyzická osoba

Fyzická osoba může vykonávat podnikatelskou, resp. jinou samostatnou výdělečnou činnost například na základě:

- živnostenského oprávnění;
- jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů.

Fyzická osoba, která takto podniká, jedná především sama za sebe, tj. svým jménem, na svůj účet. Mezi výhody samostatně podnikající fyzické osoby patří zejména:

- jednoduchost při založení;
- není stanovena minimální výše vkladu fyzické osoby ani základní kapitál;
- při ročním obratu do 25 mil. Kč možnost vedení daňové evidence;
- možnost uplatnění výdajů paušálem;

K nevýhodám podnikající FO patří především ručení celým svým osobním majetkem.

Fyzické osoby, jejichž obrat nepřekročí za předcházející kalendářní rok částku 25 000 000 Kč (a nejsou zapsány v OR), nebudou ze zákona účetními jednotkami, tzn., nebude se na ně vztahovat zákon o účetnictví. Z toho vyplývá, že nepovedou účetnictví. Tyto FO budou podléhat daňové evidenci příjmů a výdajů dle ZDP. Fyzické osoby, jejichž obrat překročí za kalendářní rok částku 25 000 000 Kč, budou účetními jednotkami od prvního dne následujícího kalendářního roku. Ale účetnictví povedou povinně až od prvního dne účetního období následujícího po kalendářním roce, ve kterém se staly účetní jednotkou (Štohl, 2017).

3.1.2 Právnícká osoba

Jako podnikatelé mohou působit také právnické osoby, a to zejména ve formě tzv. obchodních společností. Jejich společníky mohou být jak osoby fyzické, tak i právnické. Obchodní zákoník zná následující formy obchodních společností:

- veřejnou obchodní společnost (v.o.s.);
- komanditní obchodní společnost (k. s.);
- společnost s ručením omezeným (s.r.o.);
- akciovou společnost (a.s.).

Nejrozšířenějším typem obchodní společnosti je společnost s ručením omezeným. Podnikání touto formou je vhodné zejména pro podnikatele s určitým kapitálem, který chtějí do podnikání vložit, ale nechtějí rozšiřovat podnikatelské riziko na celý svůj osobní majetek.

Nevýhodou oproti podnikání fyzické osoby je však zpravidla omezení přímého vlivu na vlastní podnikatelskou činnost (Štohl, 2017).

3.2 Porovnání podnikání FO a společnosti s r.o.

Někteří začínající podnikatelé zvažují, zda je pro ně výhodnější provozování živnosti nebo zda se vyplatí založit společnost s ručením omezeným. Každá z těchto forem má své opodstatnění. Níže jsou uvedeny základní rozdíly, a to z několika hledisek.

3.2.1 Porovnání podnikání FO a společnosti s. r. o. z hlediska právního a administrativního

Fyzická osoba, která začíná podnikat od nuly, zpravidla volí primárně formu podnikání jako živnostník. Proces získání oprávnění k podnikání je velmi jednoduchý, poměrně rychlý a navíc daňové nastavení je velmi snadné. Živnostníci si ale mnohdy neuvědomují některá rizika. Především svoji odpovědnost, kdy za případnou škodu mohou zaplatit celým svým majetkem. Výdaje spojené se založením živnostenského oprávnění představují 1000,- Kč, tyto poplatník zaplatí na živnostenském úřadě.

Oproti tomu **podnikání ve formě s.r.o.** je administrativně náročnější a výdaje spojené se založením se pohybují v řádu tisíců korun. Nicméně přináší podnikatelům výhodu přenesení rizika na společnost. Společníci ručí za společnost pouze do výše nesplaceného základního kapitálu. Pokud je základní kapitál zcela splacen, tak v případě, že společnost bude povinna nahradit škodu, nebude možné úhradu této škody požadovat po společnících.

Společníci s.r.o. před jejím založením musí zajistit nezbytné úkony, jako jsou např. sepsání zakladatelské listiny u notáře, ověření podpisů listin, složení základního kapitálu, aj. U notáře lze s.r.o. nejen založit, ale takzvaným přímým zápisem i zapsat do obchodního rejstříku (Hovorková, 2017).

3.2.2 Porovnání podnikání FO a společnosti s. r. o. z hlediska daňového zatížení

V § 3 ZDP se uvádí, že „**Daň z příjmů fyzických** osob je strukturována tak, že zdanitelné příjmy FO jsou druhově rozlišovány (ze závislé činnosti, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní příjmy). Předmětem daně z příjmů FO jsou příjmy:

- příjmy ze závislé činnosti (§ 6);
- příjmy ze samostatné činnosti (§ 7);
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8);
- příjmy z nájmu (§ 9);
- ostatní příjmy (§ 10)“ (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Podle § 5 ZDP se rozumí, že „základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí podnikateli ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 není stanoveno jinak“ (Zákon č. 586/1992 Sb.). Základ daně je pak zpravidla stanoven jako souhrn dílčích základů daně.

Tento celkový základ daně se snižuje o nezdanitelné části (např. zaplacené penzijní připojištění, soukromé životní pojištění, dary) a odčitatelné položky (např. ztráta minulých let). Takto upravený základ daně se zdaňuje jednotnou sazbou 15 %. Vypočtená daň se potom ještě dále snižuje o slevy na dani (např. na poplatníka, na vyživované děti) (Štohl, 2017). V poslední fázi nám vyjde daň po slevách. Přičemž se nám bude jednat o daňovou povinnost či daňový bonus. Poté lze také odečíst zaplacené zálohy podnikatele. A nakonec odhalíme, zda se bude jednat o nedoplatek nebo přeplatek na daních. Toto vše nám znázorňuje následující tabulka 1.

Tabulka 1: Postup při výpočtu daně z příjmů FO

Součet dílčích základů daně (§6 - §10)
- nezdanitelná část základu daně
- odčitatelné položky
Upravený základ daně (zaokrouhlení na 100 Kč dolů)
Výpočet daně (sazba 15%)
- slevy na dani (poplatník)
- daňová zvýhodnění (na děti)
Daň po slevách (daňová povinnost, daňový bonus)
- zaplacené zálohy
Daňová povinnost (přeplatek)

Zdroj: vlastní zpracování

Zdanění příjmů u právnické osoby

Co se **daňového hlediska s.r.o.** týče, zisk společnosti (po příslušných úpravách, např. o nedaňové náklady) je zdaňován (resp. může být zdaňován) ve dvou stupních:

- u společnosti – daní z příjmu právnických osob, sazba daně činí 19 %
- u společníka jako podíl na zisku (vyplácí se z již zdaněného zisku), výše daně činí 15 %

Předmětem daně z příjmů právnických osob jsou příjmy (výnosy) z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, a to jak příjmy peněžní, tak příjmy nepeněžní.

Účetní výsledek hospodaření (před zdaněním) se upravuje na základ daně o připočitatelné (nedaňové náklady) a odčitatelné položky (nedaňové výnosy). Takto vypočtený základ daně z příjmů právnických osob se dále snižuje o odpočty, tj. odčitatelné položky a položky snižující základ daně. Zákon nenařizuje pořadí uplatnění jednotlivých odčitatelných položek. Avšak pořadí může být v některých případech pro poplatníka důležité. Mezi odčitatelné položky zejména patří daňová ztráta, odpočet výdajů na podporu výzkumu a vývoje, odpočet na podporu odborného vzdělávání. Pro stanovení daňové povinnosti je dále možné daňovou povinnost snížit o slevy na dani (Štohl, 2017). Postup výpočtu daně z příjmů nám jednoduše ukazuje následující tabulka 2.

Tabulka 2: Postup při výpočtu daně z příjmů PO

Základ daně
- odčitatelné položky
Mezisoučet
- dary na veřejně prospěšné účely (max. 10% z mezisoučtu)
Snížený základ daně (zaokrouhlený na tisíce dolů)
Daň (sazba 19%, 15%)
- slevy na dani (zaměstnanci se zdravotním postižením)
Daň po slevě

Zdroj: vlastní zpracování

3.2.3 Porovnání podnikání FO a společnosti s. r. o. z hlediska evidování podnikatelské činnosti

Fyzické osoby mají možnost evidenci provádět dvojitým způsobem, a to buď formou daňové evidence, nebo formou účetnictví. Daňová evidence slouží zejména ke zjištění správné výše základu daně z příjmů. Hospodářský výsledek (základ daně) se v daňové evidenci určí jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. Účetnictví naproti tomu poskytuje mnohem komplexnější pohled na hospodaření firmy. Hospodářský výsledek (základ daně) se v účetnictví zjišťuje jako rozdíl mezi výnosy a náklady. Protože tato problematika je velice rozsáhlá, je jí věnovaná celá následující kapitola 3.3.

3.3 Daňová evidence

„Daňovou evidencí se pro účely daní z příjmu rozumí evidence pro účely stanovení základu daně a daně z příjmů“ (Pilátová a kol., 2014, str. 33).

Daňová evidence je obdobou dříve používaného jednoduchého účetnictví. Podstata evidence zůstává stejná, pouze došlo k převedení její legislativní úpravy z účetních předpisů do zákona o daních z příjmů (Dušek, Sedláček, 2018). Daňová evidence je velmi oblíbenou formou drobných živnostníků. V případě, že fyzická osoba, která dosahuje příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, nemá zákonnou povinnost vést účetnictví. Pokud se k tomu dobrovolně nerozhodla, vede daňovou evidenci (Štohl, 2017).

Pilátová a kolektiv (2014, str. 21) uvádí, že „příjmem ze samostatné činnosti je podle § 7 odst. 1 ZDP s účinností od 1. ledna 2014:

- příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství;
- příjem ze živnostenského podnikání;
- příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění;
- podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku“.

3.3.1 Cíl daňové evidence

Hlavním cílem daňové evidence je potřebné zjištění základu daně z příjmů. Jestliže daňová evidence bude průběžně zaznamenávána, pak nabídne přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů podnikatele, a je tedy použitelná pro ekonomické rozhodování a řízení firmy. Stejně jako účetnictví se opírá o prvotní doklady, z nich provádí záznamy, které dále třídí a sumarizuje.

Postup zpracování daňové evidence je schematicky znázorněn na následujícím obrázku (Dušek, Sedláček, 2018).

Obrázek 1: Postup zpracování Daňové evidence

Zdroj: vlastní zpracování

Na obrázku 1 můžeme vidět, že posledním krokem je zpracování daňového přiznání, které předkládá podnikatel na konci příslušného zdaňovacího období správci daně. Do daňového přiznání musí být promítnuty rozdíly mezi daňovou evidencí a skutečným stavem majetku a dluhů podnikatele, zjištěným na konci zdaňovacího období. Zpětné šipky ukazují kontrolní funkci správce daně.

3.3.2 Předmět daňové evidence

Fyzické osoby, poplatníci daně z příjmů, které získávají určitý druh příjmů a jaké výdaje k příjmům uplatňují, tak musí vést potřebnou agendu:

- záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti se samostatnou výdělečnou činností;
- záznamy o příjmech a vynaložených výdajích v časovém horizontu, evidenci hmotného majetku, který lze odpisovat, evidenci rezerv;
- daňovou evidenci ve smyslu § 7b zákona o daních z příjmu.

Daňová evidence oproti vedení účetnictví je velmi administrativně nenáročná. Zobrazuje podle zásady jednoduchosti toky peněz, které jednoznačně souvisejí s podnikáním, a stav majetku a dluhů podnikatele na konci zdaňovacího období. Podobně jako vedení účetnictví obsahuje složky majetku, které podléhají evidenci, a stanovuje metody oceňování majetku a dluhů (Dušek, Sedláček, 2018).

3.3.3 Forma a obsah daňové evidence, paušálních výdajů a paušální daně

Zákon o daních z příjmu nestanoví formu ani způsob jejího vedení, ale pouze její obsah. Záleží tedy na rozhodnutí podnikatele, jakou formu si zvolí (Štohl, 2017)

Daňová evidence obsahuje údaje o:

- příjmech a výdajích;
- majetku a dlužích podnikatele.

Příjmy z podnikatelské činnosti může podnikatel do daňové evidence zaznamenat pouze výdaje spojené s majetkem zahrnutým v obchodním majetku. Obchodním majetkem se rozumí jako souhrn hodnot, které jsou ve vlastnictví podnikatele a které byly nebo jsou obsahem daňové evidence.

Forma u daňové evidence se bude odvíjet od jednotlivých složek obchodního majetku. Pro peněžní prostředky je vhodná evidence v deníku příjmů a výdajů, ale také pro ostatní složky majetku a dluhů to jsou pak evidenční karty, vedeny převážně v elektronické podobě. Jedná se zejména o evidence knih jízd, mzdové evidence, a karty dlouhodobého majetku (Dušek, Sedláček, 2018). Viz následující tabulka 3.

Tabulka 3: Struktura daňové evidence

Struktura daňové evidence		
Hlavní evidence	Vedlejší evidence	Ostatní evidence
Deník příjmů a výdajů	Karty dlouhodobého majetku	Knihy jízd
	Knihy pohledávek a dluhů	Pokladní kniha
	Karty rezerv	

Zdroj: vlastní zpracování

Významným rysem evidovaných peněžních i hmotných toků je jejich příčinný vztah k podnikání a vynaloženy na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Tak by měla daňová evidence zachytit svůj majetek a dluhy podnikatele, které ovlivňují základ daně z příjmů (Dušek, Sedláček, 2018).

Jediným požadavkem na daňovou evidenci je zajistit správné podklady pro výpočet základu daně z příjmů, tj. určit příjmy a výdaje na zahrnované a nezahrnované do základu daně. Pokud však bude vedena průběžně, má i další význam, neboť poskytuje přehled o stavu a pohybu majetku a dluhů podnikatele a je tedy využitelná pro ekonomické rozhodování při řízení firmy (Štohl, 2017).

V ZDP jsou stanoveny následující možnosti pro zjištění základu daně z příjmů fyzických osob, a to evidence příjmů a výdajů, výdaje uplatňované procentem z příjmů a daň stanovená paušální částkou.

3.3.4 Evidence příjmů a výdajů

Údaje o příjmech a výdajích tvoří hlavní součást daňové evidence. U fyzických osob, které uplatňují podle § 24 ZDP, vstupují do daňové evidence veškeré příjmy z podnikatelské činnosti a výdaje spojené s majetkem zahrnutým v obchodním majetku. Jedná se o výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, které mohou být zahrnuty jen v prokázané výši a nejvýše v zákonem stanovené výši. Evidují se do deníku příjmů a výdajů pro zjištění základu daně z příjmů.

Evidence příjmů

Příjmem je podle § 3 ZDP peněžité i nepeněžité plnění, které nabývá poplatník v průběhu podnikání. V evidenci příjmů by měli být zahrnuty příjmy, které jsou předmětem daně, v členění potřebném pro zjištění základu daně. Člení se na:

- peněžní příjmy;
- nepeněžní příjmy.

Nepeněžní příjmy jsou rovněž předmětem daňové evidence, např. zápočet vzájemných pohledávek a dluhů. Jde-li o příjmy v cizích měnách, je třeba je přepočítat jednotným kurzem, který stanoví ministerstvo financí jako průměr směnného kurzu stanoveného ČNB poslední pracovní den každého měsíce zdaňovacího období.

Evidence výdajů

Kromě skutečných výdajů se základ daně podnikatele ještě upravuje o nepeněžní výdaje, vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů dané v § 24 ZDP. Jedná se například o odpisy dlouhodobého majetku, tvorby rezerv (Dušek, Sedláček, 2018).

Závazná podoba evidence příjmů a výdajů není předepsána. Zákon o daních z příjmu pouze stanoví zásadu, že daňová evidence musí obsahovat příjmy a výdaje v členění potřebném pro zjištění základu daně.

Nejdůležitější knihou v daňové evidenci je deník příjmů a výdajů, ve kterém se zapisují hospodářské operace, které vyjadřují příjem nebo vydání peněžních prostředků (Štohl, 2017).

Deník příjmů a výdajů

Nejdůležitější součástí daňové evidence tvoří Deník příjmů a výdajů. Zde podnikatel eviduje veškeré příjmy a výdaje, které souvisí s jeho činností. Každý deník musí mít potřebné členění položek, které umožní jednoduchou evidenci a hlavně zjištění základu daně.

Do deníku se zachycují jak peněžní příjmy, tak i výdaje a jednak nepeněžní transakce, které zvyšují nebo snižují rozdíl mezi příjmy a výdaji. Zachycují se skutečné přítoky peněz, tj. například převzetí peněz z pokladny nebo pohyby na účtu jako je připsání nebo odepsání prostředků z běžného účtu. Obdobné je to u výdajů. Ty mohou být opět v peněžní podobě, tj. veškeré vynaložené výdaje nebo v nepeněžní podobě, například tvorba rezerv.

Deník příjmů a výdajů je určen pro podnikatele, kteří dosahují příjmy z ekonomické činnosti nebo z jiné samostatné činnosti podle § 7 zákona o daních z příjmu a nejsou účetní jednotkou a neuplatňují výdaje procentem z příjmů. V deníku by mělo být především obsaženo:

- datum uskutečnění transakce;
- označení dokladu;
- stručný popis hospodářské operace;
- přehled o celkových příjmech zahrnovaných do základu daně;
- přehled o celkových výdajích snižujících základ daně.

Členění v deníku může být rozšířeno nebo i zúženo o další sloupce podle nároků podnikatele, např. pro detailnější sledování výdajů zahrnovaných do základu daně. Zde můžeme zařadit například nákup materiálu, zboží, výplata mezd, odvody zdravotního a sociálního pojištění z mezd.

V daňové evidenci se výsledek hospodaření (základ daně) zjišťuje na bázi pohybu peněz, tzn. na základě příjmů zahrnovaných do základu daně a výdajů odčitatelných od základu daně. Např. pokud obdržíme přijatou zálohu – v DE zvyšuje základ daně, protože došlo k pohybu peněz. V podvojném účetnictví nevstupuje do výsledku hospodaření, neboť nebyl proveden žádný výkon.

Pak dále můžeme sledovat výdaje nezahrnované do základu daně, kdy sem můžeme zahrnout například pořízení hmotného majetku, splátky úvěru, výdaje na reprezentaci, osobní spotřeba podnikatele, peněžní dary, daň z příjmů FO. Co se týče příjmů, tak ty také rozlišujeme jako příjmy zahrnované do základu daně a příjmy nezahrnované do základu daně, které nejsou předmětem daně z příjmů nebo jsou od daně z příjmů osvobozeny. Jedná se např. o příjem daně z přidané hodnoty, peněžní vklad podnikatele, úvěry, přijaté peněžní dary a půjčky (Štohl, 2017). Popis deníku nám znázorňuje níže vytvořená tabulka 4.

Tabulka 4: Deník příjmů a výdajů

datum	doklad	text	Pokladna		Bankovní účet		Průběžné položky		Příjmy zahrn. do ZD	Výdaje odčit. Od ZD	Příjmy nezahrn do ZD	Výdaje neodčit. Od ZD
			příjem	výdej	příjem	výdej	příjem	výdej				

Zdroj: vlastní zpracování

Údaje v deníku příjmů a výdajů se provádějí chronologicky. Každá finanční hodnota transakce se zapisuje do příslušných sloupců. Ty se na konci každé strany sečtou a přenesou na stranu další. Na konci zdaňovacího období se zjistí skutečné stavy majetku a dluhů a případné rozdíly se objeví v daňové evidenci. Uskuteční se konečné součty a zjistí se celkové příjmy, které jsou předmětem daně a s nimi související výdaje podle jednotlivých základů daně (Dušek, Sedáček, 2018).

3.3.5 Výdaje uplatňované procentem z příjmu

Kromě skutečných výdajů může podnikající fyzická osoba uplatnit paušální výdaje procentem z příjmů. Je to nejjednodušší a často i nejvýhodnější způsob, jakým v daňovém přiznání uplatnit výdaje z podnikání nebo, případně z jiné samostatné činnosti či nájmu.

Podnikatel nevede daňovou evidenci, ale jen evidenci příjmů a pohledávek. Nemusí tedy prokazovat daňové výdaje podle dokladů, ale vypočítáme je procentem ze svých příjmů.

Je výhodné uplatňovat v případě, že podnikatel má nízké skutečné výdaje. Je zde však limit, z jaké částky lze maximálně uplatňovat procento z příjmů. Tento limit se téměř každým rokem mění, v dalším textu jsem použila limit platný pro zdaňovací období 2017, tj. výdaje bylo možné uplatnit efektivně maximálně z částky 1 000 000 Kč.

Poplatník, který uplatňuje výdaje procentem z příjmů, je povinen vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s ekonomickou činností nebo jinou samostatnou výdělečnou činností (Pilátová a kol., 2014).

Po stanovení základu daně a uplatnění paušálních výdajů je poté již nelze kombinovat s výdaji skutečnými (Brychta a kol., 2017).

Je důležité si také říct, že pokud podnikatel použil za toto zdaňovací období výdaje paušálem, tak nelze uplatnit v dodatečném daňovém přiznání výdaje ve skutečné výši. Je tedy namístě se pečlivě rozhodnout jaký způsob podnikateli nejvíce vyhovuje.

Je zcela zapotřebí ještě podotknout, že pokud účetní jednotka vedoucí účetnictví (i ve zjednodušeném rozsahu) se rozhodla uplatňovat paušální výdaje, tak musí základ daně stanovit jako rozdíl mezi příjmy (ne výnosy) a paušálními výdaji. Výnosy se tedy nevyhnutelně přemění na příjmy.

Je vhodné si uvést pozitiva a negativa využití paušálních výdajů. Co se týče výhod, tak uplatnění výdajů procentem z příjmu jsou relativně vysoká procenta těchto výdajů, jednoduchý výpočet daňové povinnosti a šance rozhodnout se v každém zdaňovacím období jakým způsobem výdaje bude podnikatel uplatňovat. Co se týče nevýhod paušálních výdajů, tak případné rozhodnutí podnikatele o změně uplatnění výdajů v následujícím období (z paušálních na skutečné a opačně) nese pravděpodobnost v podávání dodatečného daňového přiznání s uskutečněním mnoha úprav (Hruška, 2010).

Neuplatní-li podnikatel výdaje prokazatelně vynaložené na zajištění, dosažení a udržení příjmů, může uplatnit výdaje ve výši:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč;
- 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč;
- 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 300 000 Kč;
- 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 400 000 Kč (Marková, 2018).

3.3.6 Daň stanovená paušální částkou

V zákoně o dani z příjmů je určený způsob stanovení paušální daně pro fyzické osoby za účelem zlehčení a zjednodušení administrativních úkonů malým podnikatelům. Nicméně tato metoda, jež je stanovená nedobrým způsobem pro poplatníky, se stala demotivující.

Napříč okolnostem se podnikatelé v některých případech přiklánějí k této paušální dani (Hruška, 2010).

V § 7a zákona o daních z příjmu se uvádí, že „poplatníkovi, kterému kromě příjmů podle § 6, příjmů od daně osvobozených a příjmů zdanitelných zvláštní sazbou daně plynou pouze příjmy podle § 7 odst. 1 písm. A) až c) včetně úroků z vkladů na účtu, který je podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání poplatníka [§ 8 odst. 1 písm. G)], pokud provozuje podnikatelskou činnost bez spolupracujících osob s výjimkou uvedenou v odstavci 2, u něhož roční výše těchto příjmů v bezprostředně předcházejících 3 zdaňovacích obdobích nepřesáhla 5 000 000 Kč a který není společníkem společnosti, může správce daně stanovit na žádost poplatníka podanou nejpozději do 31. ledna běžného zdaňovacího období daň paušální částkou. V žádosti poplatník uvede předpokládané příjmy podle § 7 odst. 1 písm. A) až c) (dále jen „předpokládané příjmy“) a předpokládané výdaje k těmto příjmům (dále jen „předpokládané výdaje“) a další skutečnosti rozhodné pro stanovení daně paušální částkou uvedené v odstavcích 2 až 7“ (Zákon č. 586/1992 Sb.).

3.4 Účetnictví

3.4.1 Právní úprava účetnictví

Základním předpisem pro vedení účetnictví je zákon o účetnictví, který stanoví účetním jednotkám povinnost vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.

3.4.2 Předmět a funkce účetnictví

Předmětem účetnictví jsou informace o stavu a pohybu majetku (aktivech) a zdrojích (pasivech), také sem patří náklady, výnosy a konečný výsledek hospodaření v celkovém vyjádření, tj. v peněžních jednotkách. A proto je možno oceňovat a vyjadřovat odlišné složky majetku a závazků ve stejné účetní jednotce.

Cíl účetnictví je založený na zobrazení probíhajících ekonomických skutečností v rámci jeho řízení a naopak i pro jeho účely. Je důležité, zda má účetnictví svou zpětnou vazbu. Zda je použita či vůbec neexistuje.

Základní funkcí je poskytování věrohodných informací jednotlivým uživatelům o ekonomické schopnosti účetní jednotky a o její současné finanční situaci. Dalšími funkcemi, které účetnictví disponuje, je přenesení informací o zajištění stability, zda je dosažena přiměřená výnosnost vložených prostředků, a také jaká je solventnost účetní jednotky. (Novotný, 2018)

Podle § 8 zákona o účetnictví se říká, že „účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů“ (Zákon č. 563/1991 Sb.). Účetnictví poskytuje informace o:

- stavu a pohybu majetku a závazků;
- nákladech, výnosech a s tím související zjištění výsledku hospodaření.

To znamená, že pro stanovení výsledku hospodaření a základu daně není rozhodující pohyb peněz, ale zda bylo vykonáno nebo spotřebováno (Štohl, 2017). V účetnictví se výsledek hospodaření zjišťuje jako rozdíl mezi výnosy a náklady. Např. pokud obdržíme fakturu vystavenou za prodej, která nebyla v daném zdaňovacím období uhrazena – v DE nevstupuje do základu daně a naopak v účetnictví je výnosem, který bude zvyšovat výsledek hospodaření.

Účelové vynaložení hospodářských prostředků a práce je definicí nákladů, které jsou vyjádřené v peněžní formě. Přičemž se tvoří v důsledku konání jednotlivých operací v podniku. Co se týče výnosů, tak těm můžeme rozumět jako peněžnímu ekvivalentu prodaných výkonů (Skálová a kol., 2019).

3.4.3 Zásady a principy účetnictví

Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí. V účetním období účetní jednotky účtují o uvedených skutečnostech v souladu s účetními metodami.

Je dané, že účetním obdobím je nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců.

Účetní jednotky vedou účetnictví ode dne zápisu do obchodního rejstříku až do dne výmazu z obchodního rejstříku. Povinnost zachycovat skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví účetními doklady. Je zřejmé, že podnikatelé jsou povinni zaznamenávat účetní případy do účetních knih pouze na základě průkazných účetních záznamů (Novotný, 2018).

Principy

Právní osoba bez ohledu na výši obrátu je vždy účetní jednotkou, tzn., musí vést účetnictví.

Fyzická osoba má povinnost vést účetnictví zejména v těchto případech:

- pokud je zapsána v obchodním rejstříku;
- pokud její obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok přesáhl částku 25 mil. Kč;
- pokud se rozhodla dobrovolně vést účetnictví;
- pokud je účastníkem sdružení bez právní subjektivity a alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je účetní jednotkou.

Fyzická osoba, která je zapsána v obchodním rejstříku, vede účetnictví ode dne zápisu do dne výmazu z obchodního rejstříku a není důležité, zda se zapsala dobrovolně nebo jí vznikla povinnost zápisu. Jestliže fyzická osoba, která je podnikatelem a není zapsána v obchodním rejstříku, překročila bezprostředně předcházející kalendářní rok obrat 25 mil. Kč, stává se od prvního dne následujícího kalendářního roku účetní jednotkou.

Účetnictví však povinně povede až od prvního dne účetního období následujícího po kalendářním roce, ve kterém se stala účetní jednotkou. To znamená, že zákon o účetnictví stanoví roční odklad mezi vznikem účetní jednotky z titulu překročení obratu a povinností vést účetnictví. Jestliže fyzická osoba stanovenou výši obratu nepřekročila, nemá povinnost stát se účetní jednotkou.

Fyzické osoby se mohou stát účetní jednotkou na základě svého rozhodnutí, tj. zcela dobrovolně. V takovém případě jim vzniká povinnost vést účetnictví od prvního dne účetního období následujícího po období, ve kterém se rozhodly vést účetnictví, nerozhodnou-li se vést účetnictví již ode dne zahájení podnikání. Obrat 25 mil. Kč, který určuje hranici pro vznik účetní jednotky, se u sdružení počítá vždy za každého jednotlivého účastníka sdružení, nikoliv za sdružení jako celek (Štohl, 2017).

V účetnictví, ve srovnání s daňovou evidencí, se jedná o mnohem detailnější a komplexnější pohled na hospodaření společnosti. Hospodářský výsledek se zjišťuje jako rozdíl mezi výnosy a náklady.

Zásady účetnictví

K tomu aby účetnictví plně realizovalo všechny funkce a plnilo úkoly na něj kladené, musí respektovat určitá pravidla, která se pro svůj obecný charakter nazývají všeobecné účetní zásady. Jedná se o principy vedení účetnictví a představují soubor pravidel, konvencí a postupů nezbytných pro účetní praxi v daném čase.

Při vedení účetnictví je třeba dodržovat níže uvedené účetní zásady:

- zásada účetní jednotky (vymezený subjekt účetnictví);
- aktuální princip (hospodářské operace se stávají účetními případy v okamžiku jejich uskutečnění);
- zásada periodicity (zjišťování výsledku hospodaření a finanční situace účetní jednotky);
- zásada objektivit (o změnách aktiv a pasiv se účtuje, až když byly zjištěny);
- zásada opatrnosti.

Za účetní zásadu, která je všem nadřazená je považována zásada pravdivého a věrného zobrazení skutečnosti – a to vzhledem k jejímu významu pro rozhodování, pro vyjádření majtkové, finanční situace účetní jednotky (Novotný, 2018).

Dodržení uvedených zásad vyžaduje i vytvoření odpovídajících předpokladů, a sice definování účetního období a vzájemnou nezávislost účetních období. Obvykle platí, že odpovědnost za vedení účetnictví nese účetní jednotka sama tedy např. statutární orgán právnické osoby nebo fyzická osoba sama.

Mnoho podnikatelských subjektů v současné době nejsou povinny dodržovat pravidla, která se plánují. Musí tak učinit okamžitě nebo v čase, aby se přizpůsobily tomu, co se jasně stává novým celosvětovým standardem (Mackenzie, 2014).

3.4.4 Náklady a výnosy

Náklady

Náklady jsou spotřeba hospodářských prostředků, cizích výkonů nebo práce pracovníků podniku. Vznikají jako důsledek provádění jednotlivých operací v podnikatelské činnosti a představují každý úbytek aktiv podniku. O nákladech se účtuje v účtové třídě 5.

Výnosy

Výnosy jsou výkony vyjádřené v Kč, jsou to tržby za provedené práce a služby, za prodané výrobky nebo zboží. Rozhodující není okamžik zaplacení (na rozdíl od daňové evidence), ale okamžik provedení výkonu. Jsou peněžním ekvivalentem prodaných výkonů. O výnosech se účtuje v účtové třídě 6 (Skálová a kol., 2019)

3.4.5 Účetní knihy

Podnikatelé, kteří nevedou zjednodušené účetnictví, ale vedou účetnictví v plném rozsahu, musí vést tyto čtyři účetní knihy: deník, hlavní knihu, knihu analytických účtů a knihu podrozvahových účtů. Knihu analytických účtů a knihu podrozvahových účtů nemusí vést podnikatelé, kteří mají zjednodušený rozsah účetnictví. Deník a hlavní kniha jsou však závazné i pro účetní jednotky vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (Gola, 2019).

Účetní jednotky vedou tyto **účetní knihy**:

- deník;
- hlavní kniha;
- knihy analytických účtů;
- knihy podrozvahových účtů.

Deník

V deníku se zaznamenávají účetní zápisy z hlediska časového, tedy chronologicky. Každý podnikatel může vést buď jeden deník, nebo vícero deníků. Když účetní jednotka vede pouze jeden deník, tak jsou v něm zahrnuty všechny účetní doklady a operace za dané účetní období, tak jak šly jednotlivě za sebou (Gola, 2019).

Je důležité říct, že každá účetní jednotka si může stanovit ve své vnitřní směrnici, které druhy deníků povede. Není nijak omezeno, kolik deníků si vytvoří. Je důležité, aby každý deník byl rozeznatelný a měl jasné označení (Kadlec, In Chalupa a kolektiv, 2017). Nicméně vícero velkých účetních jednotek vede více deníků, aby měli co největší přehled nad svojí společností. Každý vytvořený deník je veden pro danou účetní oblast. Jako je např. deník bankovního účtu, deník vydaných faktur, deník přijatých faktur (Gola, 2019).

Jak do peněžního deníku v daňové evidenci, tak i do deníku v účetnictví se zaznamenávají peněžní prostředky do dvou účtů. A to na účet 211, do pokladny, kde jsou evidovány příjmy a výdaje pokladní hotovosti, a to na základě příjmových a výdajových pokladních dokladů. Anebo na účet 221, na běžný účet, kde jsou evidovány veškeré pohyby na bankovních účtech, a to na základě výpisů z účtu, které mají buď písemnou, či elektronickou formu (Strouhal, 2016).

Tabulka 5: Deník

Číslo	Datum	Doklad	Text	Částka	Účtovací předpis	
					MD	D

Zdroj: vlastní zpracování

V každém deníku by měly být obsaženy základní informace o každém účetním dokladu (tj. číslo daného účetního dokladu, jeho krátký slovní popis, datum vystavení účetního dokladu, účtovací předpis – čísla účtů stran MD/DAL a částka) (Gola, 2019).

Hlavní kniha

Účetní záznamy jsou zde uspořádávány z hlediska věcného, tedy systematicky. Tato účetní kniha zobrazuje soustavu syntetických účtů, které účetní jednotka využívá. Důležité účetní záznamy jsou zaznamenávány podvojnými a souvztažnými zápisy (Kadlec, In Chalupa a kol., 2017).

Tabulka 6: Hlavní kniha

Datum	Doklad	Text	Souvztažný účet	Částka	
				MD	D

Zdroj: vlastní zpracování

Hlavní kniha zahrnuje syntetické účty podle účtového rozvrhu, které obsahují minimálně tyto informace:

- zůstatky účtů ke dni, k němuž se otevírá hlavní kniha;
- souhrnné obraty strany MD a DAL účtů, alespoň za kalendářní měsíc;
- zůstatky účtů ke dni, ke kterému se sestavuje účetní závěrka (Gola, 2019).

Knihy analytických účtů

Analytické účty účetní jednotky utvářejí v rámci syntetických účtů. Podrobně tedy rozvádějí účetní zápisy hlavní knihy. Analytické účty zajišťují členění syntetických účtů podle potřeb účetní jednotky. Každý analytický účet se vždy vztahuje ke konkrétnímu syntetickému účtu.

Peněžní částky v knihách analytických účtů musí odpovídat příslušným souhrnným peněžním částkám obrátů nebo zůstatků syntetických účtů, k nimž se tyto účty vedou. I v knihách analytických účtů se užije vyjádření v peněžních jednotkách. Částky samozřejmě navazují na syntetické účty (Gola, 2019).

Knihy podrozvahových účtů

Sledují důležité skutečnosti, jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky a jejích ekonomických zdrojů, které lze využít. Jedná se především o využívání cizího majetku, ke kterému účetní jednotka nemá vlastnické právo. O těchto skutečnostech se neúčtuje v soustavě podvojného účetnictví. Provádí se jednostranný zápis v knize nebo deníku (Bohdalová, 2019).

Obsahují účetní záznamy, jenž se nezapisují do deníku či hlavní knihy. Nicméně většina údajů z podrozvahových účtů se především uvádí v příloze k účetní závěrce (Kadlec, In Chalupa a kol., 2017).

Směrná účtová osnova

Určuje uspořádání a označení účtových tříd a účtových skupin. Podle této směrné účtové osnovy je každá účetní jednotka povinna sestavit účtový rozvrh, který je k vidění viz příloha 1. Uvede zde všechny syntetické a analytické účty potřebné k zaúčtování všech účetních případů a k sestavení účetní závěrky. Pro všechna účetní období musí účetní jednotka účtový rozvrh sestavit. Účtové rozvrhy se odlišují od jednotlivých typů účetních jednotek, jejich činnosti, velikosti, organizačního uspořádání, používaných technik vedení účetnictví apod.

Účetní jednotka musí vzít k uvážení následující kritéria, která jsou primární při sestavování účetního rozvrhu:

- stanovení syntetických účtů;
- zohlednění organizační struktury podnikatele;
- rozčlenění některých složek majetku;
- rozčlenit některé složky majetku a závazků z časového hlediska (Kadlec, 2017).

3.4.6 Účetní a daňové odpisy

Odpisy majetku členíme na odpisy realizované podle zákona o účetnictví (účetní odpisy) a také podle kompetencí zákona o daních z příjmu (daňové odpisy). Odpisy lze definovat jako míru opotřebení dlouhodobého majetku, který účetní jednotka používá během kalendářního roku. Klesající hodnota dlouhodobého majetku je zaúčtována do nákladů formou účetních odpisů.

Účetní odpisy

Pomocí tzv. opravek lze vyjádřit správnou výši odpisů či zůstatkové ceny majetku. Jakou formu odpisů zvolit, je na rozhodnutí samotné účetní jednotky. Základním prvkem výpočtu účetních odpisů je zvolení a sestavení odpisového plánu, podle kterého je účetní jednotka povinna se řídit po celý kalendářní rok. Odpisový plán najdeme ve vnitropodnikové směrnici, kterou si vytváří účetní jednotka pro svoji ekonomickou činnost. Stanoví odpisovaný majetek, metody odpisování a jiné.

Základními parametry nezbytnými pro výpočet účetních odpisů jsou například hledisko času, doba použitelnosti majetku nebo objem výkonů určující životnost majetku. Základní metody odpisování jsou:

- časové odpisy (lineární či zrychlené);
- výkonové odpisy (podle počtu výkonových hodin či objemu produkce) (Vlach, In Chalupa a kol., 2017).

Tabulka 7: Příklad výpočtu účetních, lineárních odpisů

Životnost dlouhodobého hmotného majetku oceněného částkou 200.000 Kč byla při jeho zařazení stanovena na 32 měsíců.
VÝPOČET: měsíční odpis: $200.000 : 32 = 6.250$ Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové odpisy

Zákon o dani z příjmu vymezuje dva základní způsoby odpisování:

- rovnoměrné;
- zrychlené.

Při technice rovnoměrného způsobu odpisování je základ daně zatížen odpisovými náklady majetku ve stále stejné výši. Odlišný je pouze rok, ve kterém byl majetek odpisován poprvé. Důležitým znakem výpočtu odpisů je stanovení vstupní ceny majetku a zařazení do správné odpisové skupiny.

Co se týče zrychlených odpisů, tak větší část hodnoty majetku jde do nákladů v prvních letech a poté se výše odpisů stále snižuje. Stejně jako u rovnoměrných odpisů je potřeba znát vstupní cenu majetku, správné zařazení do odpisové skupiny a zvolení koeficientů (Vlach, In Chalupa a kol., 2017)

3.4.7 Rozsah vedení účetnictví

Zákon o účetnictví stanovuje následující možnosti vedení účetnictví:

- v plném rozsahu;
- ve zjednodušeném rozsahu.

Účetní jednotky, které vedou účetnictví v plném rozsahu, nebo ve zjednodušeném rozsahu, účtují podvojnými zápisy o stavu a pohybu majetku, aktiv a pasív, také o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření (Hruška, 2010).

Zjednodušený rozsah

Účetní jednotky, které mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu členíme na právnické osoby a fyzické osoby. Vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu mají povinnost právnické osoby, které mají sídlo na území České republiky a zahraničních osob, pokud na území České republiky podnikají nebo provozují jinou činnost podle zvláštních právních předpisů.

„Fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku, dále které jsou podnikateli a jejich obrat přesahuje stanovenou hranici, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí, které jsou podnikateli a jsou účastníky sdružení a fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví předkládá zvláštní právní předpis, mají možnost vést zjednodušené účetnictví v případě, pokud nepodléhají povinnosti mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo to stanoví zvláštní zákon“ (Hruška, 2010, str. 15).

Ve zjednodušeném rozsahu je účetnictví zjednodušeno v sestavování účtového rozvrhu na úrovni účtových skupin, ve spojitosti účtování v deníku s účtováním v hlavní knize, nebo také v neúčtování o rezervách a opravných položkách (Účetnictví, 2019).

Plný rozsah

Plným rozsahem se rozumí vedení účetnictví a sestavování, zveřejňování účetní závěrky plně v souladu se všemi ustanoveními zákona o účetnictví, v souladu s účetními metodami danými zákonem a vyhláškami či účetními standardy.

Vedou ho především obchodní společnosti, státní podniky, družstva (kromě družstev, která jsou bytovými družstvy a družstev, která byla založena za účelem zajišťování hospodářských, sociálních potřeb svých členů) (Účetnictví, 2019).

3.5 Zdravotní a sociální pojištění individuálního podnikatele

3.5.1 Zdravotní pojištění

Zdravotní pojištění osob samostatně výdělečně činných legislativně upravuje zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění.

Po zahájení podnikání se musí fyzická osoba přihlásit u zdravotní pojišťovny do osmi dnů. Přičemž zahájením se nerozumí získání živnostenského listu, ale okamžik, kdy podnikatel začne provozovat ekonomickou činnost.

Jestliže zahájí OSVČ výdělečnou činnost, musí začít již v průběhu prvního kalendářního roku své činnosti platit měsíční zálohy na pojistné.

Osoba samostatně výdělečně činná je povinná vypočítat a zaplatit zdravotní pojištění ze svého vyměřovacího základu. Ten zjistí jako 50% příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Je-li dosažený vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné nižší než minimální vyměřovací základ, je OSVČ povinna odvést pojistné z minimálního vyměřovacího základu. Povinnost dodržet minimální vyměřovací základ se vztahuje jak na celkové pojistné za daný kalendářní rok, tak na měsíčně placené zálohy. Od 1. ledna 2019 je roční minimální vyměřovací základ 196 194 Kč, minimální měsíční vyměřovací základ 16 349,50 Kč a z toho minimální měsíční záloha na pojistné je **2 208 Kč**. Maximální vyměřovací základ už ve zdravotním pojištění neexistuje.

Osoba samostatně výdělečně činná je podle zákona povinna odvést pojistné pro rok 2019 ve výši 13,5 % z dosaženého vyměřovacího základu (VZPČR, 2019)

3.5.2 Sociální pojištění

Sociální zabezpečení osob samostatně výdělečně činných je upraveno těmito právními předpisy:

- zákonem č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění;
- zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění;
- zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti;
- zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Sociální zabezpečení se skládá z důchodového pojištění, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a nemocenského pojištění. Účast na nemocenském pojištění je pro OSVČ dobrovolná. Podnikatelé platí buď pojistné (rozhodné období je rok) nebo zálohy na pojistné. Tyto zálohy se za kalendářní rok vyúčtují, porovnají se s vypočteným pojistným a podnikateli vznikne doplatek nebo přeplatek pojistného. Zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a případně na nemocenské pojištění se platí měsíčně.

Minimální výše zálohy se v roce 2019 stanoví z vyměřovacího základu, který činí 50 % průměrného daňového základu dosaženého v předchozím kalendářním roce. Úhrn předpisů záloh na pojistné v kalendářním roce nemůže být vyšší, než maximální vyměřovací základ stanovený pro tento rok. Maximální roční vyměřovací základ pro rok 2019 činí 1 569 552 Kč. Záloha na pojistné činí 29,2 % měsíčního vyměřovacího základu, tzn., že maximální záloha činí 38 193 Kč. Minimální měsíční vyměřovací základ pro zálohu v roce 2019 u OSVČ vykonávající hlavní SVČ činí 8 175 Kč, minimální záloha činí **2 388 Kč**.

OSVČ je povinna oznámit příslušné správě sociálního zabezpečení den:

- zahájení samostatné výdělečné činnosti nebo spolupráce při výkonu samostatné výdělečné činnosti;
- od kterého jí byl pozastaven výkon samostatné výdělečné činnosti;
- ukončení samostatné výdělečné činnosti (ČSSZ, 2019).

3.6 Přejít z DE na účetnictví a naopak

V případě, že podnikatel zjistí, že je pro něj výhodnější vést účetnictví a bude chtít přejít na tento způsob evidence podnikatelské činnosti, potom je nutné si uvědomit i daňové dopady, které s tímto převodem souvisí.

3.6.1 Daňový dopad přechodu z DE na účetnictví

Při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví se postupuje podle zákona o daních z příjmu.

Základ daně se ve zdaňovacím období zvýší o hodnotu zásob a cenin, hodnotu poskytnutých záloh s výjimkou záloh na hmotný majetek, hodnotu pohledávek, které by při úhradě byli zdanitelným příjmem. Pohledávky (například nezaplacené faktury) se musí v převodovém můstku zahrnout do výnosů (Štohl, 2017).

Je však nutné si uvědomit, že pokud by byly v tomto roce zaplacené, stejně by přišli do příjmů. Problémem jsou tedy zejména ty pohledávky, u kterých je pravděpodobnost zaplacení malá. Základ daně se ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, sníží o hodnotu přijatých záloh, hodnotu závazků, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Dle zákona o daních z příjmu lze daňový dopad z převodu zásob a pohledávek rozložit až na 9 zdaňovacích období (Štohl, 2017).

3.6.2 Účetní dopad přechodu z DE na účetnictví

Způsob přechodu na vedení účetnictví z daňové evidence je takový, že podnikatel musí:

- provést inventarizaci majetku a závazků ke konci kalendářního roku;
- sestavit účtový rozvrh a převodový můstek;
- vypracovat počáteční rozvahu;
- proučtovat počáteční stavy majetku a závazků do účetní knihy;
- vypracovat vnitropodnikovou směrnici, podle které bude postupovat při vedení účetnictví (Hruška, 2010).

3.6.3 Možnost návratu z účetnictví do DE

S výjimkou ukončení činnosti mohou účetní jednotky ukončit vedení účetnictví nejdříve po uplynutí pěti po sobě jdoucích účetních období, ve kterých vedly účetnictví. Ukončí-li nebo přerušil-li podnikatel činnost nebo ukončí vedení účetnictví před uplynutím stanovené doby zahrnování zásob a pohledávek do základu daně, tak se zvýší ve zdaňovacím období základ daně o hodnotu zásob a pohledávek, které nezahrnul do základu daně. (Štohl, 2017)

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V teoretické části jsme se věnovali obecné problematice a pojmovému aparátům podnikání, účetnictví, daňové evidence a zásadními rozdíly mezi nimi. V praktické části pak uplatníme výše uvedené poznatky, a to na konkrétním případě pana Mirka, který v současné době zvažuje podnikání v oboru financí a rozhoduje se, zda bude podnikat jako OSVČ a povede DE či účetnictví, a nebo raději založí s.r.o. a povede účetnictví.

Před podobným dilemá stojí řada malých začínajících podnikatelů. Každá z forem podnikání a vedení hospodaření má svá specifika, výhody, ale také úskalí. Rozhodujícím aspektem mohou být počáteční a provozní náklady, daňové zatížení, prestiž nebo vize a plány do budoucna.

Pro zjednodušení budeme řešit základní operace, kterým se setkáváme v běžné praxi malého podnikání.

4.1 Zadání souhrnného příkladu

Operace níže evidované vycházejí z reálných podkladů. Příjmy (výnosy) stejně jako výdaje (náklady) jsou obvyklé v daném místě, čase a oboru.

Pan Mirek se věnuje finanční a pojišťovací činnosti. K podnikání bude zřizovat účet v bance, na který vloží počáteční vklad. Pokladnu povede pouze v české měně. Makléřskou činnost bude provozovat v pronajatých prostorách. Roční nájem bude činit 120.000,- Kč, platby budou probíhat dle splátkového kalendáře (splatnost 1. dne každého měsíce ve výši 10.000,- Kč). Zálohy na energie jsou placeny dle splátkového kalendáře, a to měsíčně k 15. dni ve výši 1.000,- Kč. Mezi další měsíční náklady patří poplatek za telefonní a datové služby ve výši 500,- Kč a internet 300,- Kč. Obojí je splatné do 20. dne v měsíci.

Pravidelné zálohy platí Mirek v minimální výši a to jak na OSSZ, tak také ZP. Pro rok 2019 činí záloha OSSZ 2.388,- Kč, na ZP odvádí 2.208,- Kč. Splatnost zálohy sociálního pojištění je od prvního do posledního dne v měsíci. Zdravotní pojištění je splatné do 8. dne následujícího měsíce. Nemocenské pojištění si podnikatel neplatí.

Do obchodního majetku zaevidujeme: osobní automobil v pořizovací ceně (dále jen PC) 400.000,- Kč, macbook v PC 20.000,- Kč, iPhone v PC 18.000,- Kč, software v PC 40.000,- Kč, multifunkční tiskárna v PC 9.800,- Kč, kancelářský nábytek v PC 20.000,- Kč. Podnikatel nemá žádné zaměstnance.

Daňové odpisy dlouhodobého majetku se rovnají účetním. Podnikatel zvolí zrychlený způsob odpisování. Dle § 26 ZDP podnikatel uplatní za rok odpisy dlouhodobého hmotného majetku, a to ve výši 80 000 Kč. Jedná se o odpis osobního automobilu, který bude v měsíci pořízení uveden do užívání a zahrnutý do majetku firmy. Ostatní majetek bude jednorázově zaúčtován do nákladu, nepodléhá odpisování.

Nehmotný majetek podnikatel uplatní jednorázově do nákladů, a to proto, že pořizovací cena software nedosáhla hranici 60.000,-. Odpisy nehmotného majetku řeší § 32 ZDP.

Dle § 51 Zákona o dani z přidané hodnoty jsou plnění z finanční a pojišťovací činnosti osvobozeny od daně bez nároku na odpočet.

Pro účetní doklady používá následující zkratky: BU – výpis z běžného účtu, PPD/VPD – příjmový/výdajový pokladní doklad, PF/VF – přijatá/vydaná faktura, VÚD – vnitřní účetní doklad.

Tabulka 8: Hospodářské operace během měsíce

Číslo	Datum	Popis	Částka
1.	1. 1.	Vklad na běžný účet BU/1	300.000,-
2.	1. 1.	Vklad do pokladny PPD/1	30.000,-
3.	6. 1.	Přijatá faktura za automobil FP/1	400.000,-
4.	7. 1.	Přijatá faktura za kancelářský nábytek FP/2	20.000,-
5.	8. 1.	Přijatá faktura za macbooku FP/3	20.000,-
6.	11. 1.	Přijatá faktura za mobilní telefon FP/4	18.000,-
7.	11. 1.	Zaplacena záloha na energii z BU/1	1.000,-
8.	12. 1.	Hotovostní úhrada telefonních a datových služeb VPD/1	500,-
9.	12. 1.	Přijatá faktura za software FP/5	40.000,-
10.	12.1.	Zaplacení nájemného za leden BU/1	10.000,-
11	13.1.	Nákup multifunkční tiskárny VPD/2	9.800,-
12.	13.1.	Úhrada (FP/1) z BU/1	400.000,-
13.	14.1.	Přijatá faktura za internet FP/6	300,-
14.	15.1.	Úhrada zálohy na zdravotní pojištění BU/1	2.208,-
15.	15.1.	Úhrada zálohy na sociální pojištění BU/1	2.388,-
16.	15.1.	Pokuta za nedodržení rychlosti VPD/3	2.000,-

17.	16.1.	Uhrazená (FP/2) z BU/1	20.000,-
18.	16.1.	Nákup benzínu do firemního automobilu hotově VPD/4	1.600,-
19.	17.1.	Poskytnutý dar dětskému domovu VPD/5	5.000,-
20.	17.1.	Výběr z běžného účtu do pokladny BU/1	50.000,-
21.	18.1.	Vklad do pokladny PPD/2	50.000,-
22.	18.1.	Přijatá faktura za školení FP/7	5.000,-
23.	19.1.	Výběr pro osobní spotřebu VPD/6	20.000,-
24.	21.1.	Zaplaceno za reklamní předměty v jednotkové ceně 200 Kč při 50ks VPD/7	10.000,-
25.	23.1.	Úhrada (FP/3) z BU/1	20.000,-
26.	25.1.	Úhrada (FP/4) z BU/1	18.000,-
27.	26.1.	Reklama v oblastních novinách hotově VPD/8	2.000,-
28.	26.1.	Úhrada (FP/5) z BU/1	40.000,-
29.	27.1.	Poplatky za vedení běžného účtu BU/1	100,-
30.	28.1.	Příjem za provize za leden 2019 BU/1	60.000,-
31.	30.1.	V restauraci zaplaceno za oběd s obchodním partnerem VPD/9	3.000,-
32.	31.1.	Přípis úroku BU/1	2,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 8 Hospodářské operace během měsíce jsou uvedeny reálné očekávané výdaje, ať už jednorázové nákupy vybavení kanceláře nábytkem a výpočetní technikou, tak pravidelné měsíční platby záloh na pojištění, energií, telefonů, ale také nájem kanceláře, atd. Veškeré tyto operace bude podnikatel v průběhu roku zadávat do peněžního deníku a to bez ohledu, zda jde o výdaj daňově uznatelný, či nikoliv. V tabulce jsme již nastínili také případy, které mohou nastat a které běžně podnikatelé řeší, jako je pokuta či pracovní oběd. První případ, pokuta za rychlost, nijak neovlivní daňový základ, ale peníze z pokladny podnikatele ubyly, proto je operace zaznamenaná v deníku. Ve druhém případě již není jednoznačné, zda výdaj za oběd s obchodním partnerem je nebo není daňově uznatelný. Ze zápisu není patrné, zda na obědě došlo k uzavření smlouvy, či nikoliv. Pokud by se jednalo jen o přátelskou schůzku s klientem, k uzavření obchodu nedošlo, jedná se o klasickou reprezentaci a ne o daňový výdaj. Ale stejně jako v případě pokuty, došlo k úbytku hotovosti na pokladně, proto operaci zaevidujeme.

Během prvního měsíce podnikání zaznamenáváme řadu výdajů s tím, že většina jich souvisí se zahájením podnikání. V dalších měsících pak budou pravidelné výdaje pojistného OSSZ a ZP podnikatele ve výši 4.596,- Kč, nájem kanceláře v částce 10.000,- Kč, internet za 300,-Kč, telefonní služby 500,- Kč. Předpoklad výdajů na pohonné hmoty a opravu a údržbu automobilu je 4.000,- Kč měsíčně, reprezentace 3.000,- Kč měsíčně, kancelářské potřeby a úklidové prostředky 1000,- Kč za měsíc. Měsíční paušál na zpracování evidence bude pan Mirek vyplácet účetní. Výdaje zřizovací v tomto výčtu nejsou uvedeny záměrně, a to proto, že jejich částky se budou lišit s ohledem na formu podnikání. Odlišné výdaje také budou na vedení účetnictví a za zpracování daňové evidence. Ale této problematice se budeme věnovat podrobněji u jednotlivých forem podnikání a daňových dopadů.

Tabulka 9: Roční výdaje

Nájem	120.000,-
Energie	12.000,-
PHM, oprava a údržba automobilu	50.000,-
Kancelářské a úklidové potřeby	12.000,-
Telefon, internet	9.600,-
Ostatní spotřeba	22.400,-
Celkem daňově uznatelné	224.000,-
Reprezentace	36.000,-
Platba OSSZ a ZP podnikatele	55.152,-
Osobní spotřeba podnikatele	120.848,-
Celkem daňově neuznatelné	212.000,-
CELKOVÉ VÝDAJE	436.000,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 9 Roční výdaje jsou uvedeny jednotlivé položkové výdaje, které podnikatel pravděpodobně vynaloží v průběhu roku a to bez ohledu na formu podnikání.

Příjmy z podnikání (v našem případě provize za zprostředkovatelskou činnost) pan Mirek očekává ve výši 60.000,- měsíčně. Příjmy z kapitálového majetku jsou zanedbatelné, nicméně i tyto musíme evidovat a následně zdaňovat dle ZDP.

Tabulka 10: Roční příjmy

Příjmy z podnikání	720.000,-
Příjmy z kapitálového majetku	12,-
CELKOVÉ PŘÍJMY	720.012,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 10 Roční příjmy jsou uvedeny příjmy související s podnikáním a příjmy z kapitálového majetku, které je podnikatel povinen zdanit dle ZDP.

Z výše uvedených údajů budeme vycházet v následujících výpočtech, kdy budeme zjišťovat, jaké jsou příjmy, výdaje daňové a jaký dopad výše uvedené má na daňovou povinnost podnikatele.

Vypracovány budou čtyři varianty. V první budeme podnikatele posuzovat jako OSVČ, ve druhém případě pak budeme zjišťovat, jaké odlišnosti budou v případě, kdy fyzická osoba povede účetnictví, ve třetím případě budeme posuzovat skutečnosti, kdyby si Mirek založil s.r.o. a v poslední řadě pak jednoduše spočítáme, jaká daňová povinnost by vyšla, pokud podnikatel uplatní výdaje procentem z příjmu.

4.1.1 Daňové dopady a odvody pojistného pro OSVČ v případě DE

Fyzická osoba – podnikatel ještě před zahájením činnosti uhradí poplatek 1.000,- Kč za zápis do živnostenského listu a v našem konkrétním případě ještě uhradí poplatek za registraci u České národní banky ve výši 10.000,- Kč. Tyto náklady jsou nezbytné pro zahájení činnosti. Z hlediska daňového do těchto zřizovacích výdajů lze zahrnout výdaje, které vznikly max. rok před zahájením činnosti.

Běžné provozní náklady, daňově uznatelné, pak podnikatel očekává ve výši 224.000,-. Mimo tyto pak nezanedbatelnou položku tvoří zálohy na pojistné, osobní spotřeba podnikatele a jiné (jako např. pokuty, reprezentace). Očekávané nedaňové výdaje činí 212.000,-.

Podnikatel má dvě děti a manželku na rodičovské dovolené. Děti i manželku si tedy bude uplatňovat ve svém daňovém přiznání, a to jako slevu na dani.

Ze základu daně si podnikatel uplatní dar ve výši 5.000,- Kč a to na základě potvrzení o Daru nebo na základě darovací smlouvy. Mirek splácí hypotéku a bude si tedy uplatňovat zaplacenou částku úroků ve výši 10.000,-. Na penzijní připojištění si přispívá méně než 1.000,- měsíčně, nesplňuje tedy podmínku pro snížení základu daně z titulu důchodového připojištění. Životní pojištění, které má sjednané, nesplňuje zákonné podmínky pro uplatnění odčitatelné položky.

Tabulka 11: Daňová povinnost

Příjmy podle § 7 zákona	720.000,-
Výdaje související s příjmy podle § 7 vč. zřizovacích výdajů	235.000,-
Úpravy dle § 23 (odpisy)	80.000,-
Příjmy dle § 8 (PKM)	12,-
Základ daně	405.012,-
Odčitatelné položky od základu daně (dar, úvěr)	15.000,-
Základ daně zaokrouhlený na stokoruny	390.000,-
Daň podle § 16 (15%)	58.500,-
Slevy na poplatníka	24.840,-
Slevy na manželku	24.840,-
Daňové zvýhodnění na dvě děti	34.608,-
Daň po uplatnění slevy	0,-
Daňový bonus	25.788,-

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 11 Daňová povinnost nám mj. dává informace o daňovém základu, daňové povinnosti a daňovém bonusu. Na dani z příjmu podnikateli nevznikne žádná povinnost platby. Naopak, podnikatel zažádá o vratku bonusu na vyživované děti ve výši 25.788,- Kč.

Tabulka 12: Pojištění OSSZ, ZP

Výpočet povinnosti pojištění OSSZ	59.130,-
Na zálohách uhrazeno	28.656,-
Zbývá doplatit	30.474,-
Nová výše zálohy OSSZ	4.927,-
Výpočet povinnosti pojištění ZP	27.338,-
Na zálohách uhrazeno	26.496,-
Zbývá doplatit	842,-
Nová výše zálohy ZP	2.278,-

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 12 Pojištění OSSZ, ZP nám přehledně rekapituluje, jaká je povinnost vůči OSSZ a ZP. Roční náklady na OSSZ jsou 59.130,- Kč a na zdravotní pojištění 27.338,-. Tyto jsou daňově neúčinné.

Do základu pro výpočet pojistného na sociální a zdravotní pojištění počítáme rozdíl mezi příjmy a výdaji (vč. úpravy dle § 7), nezahrnují se příjmy z PKM a odčitatelné položky od základu daně.

Tabulka 13: Přehled daně a odvodů na pojistném při vedení DE

Daň	0
Vratka na daňovém bonusu	25.788,-
Roční odvody pojištění OSSZ	59.130,-
Roční odvody pojištění ZP	27.337,-
CELKEM	60.679,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 13 Přehled daně a odvodů na pojistném vidíme, kolik celkově podnikatel zaplatí na odvodech pojistného, a jaká je vratka na daňovém bonusu.

Na příkladu pana Mirka je viditelné, jak je výhodné pro podnikatele, z daňového hlediska, uplatňovat slevu na manželku (pokud její roční příjmy nepřesáhnou výši 68.000,-) a slevu na nezletilé děti. O tuto výhodu Mirek nepřijde ani v době, kdy děti dosáhnou dospělosti. Pokud budou studovat denní studium a nebudou mít vlastní příjmy (v jejich souvislosti nebudou sami uplatňovat slevu na poplatníka), lze daňových výhod využít až do věku 26 let dítěte. Co se týče slevy na manželku, je ve stejné výši jako na poplatníka. Podmínka pro uplatnění je, že vlastní příjem manželky (v hrubém) nesmí přesáhnout 68.000,- Kč ročně. Do příjmu pak spadají všechny výdělků ze zaměstnání, peněžité pomoci v mateřství, nemocenské dávky, výplata za čerpanou dovolenou, důchody z důchodového pojištění, výživné manželky. Naopak nespadá sem rodičovský příspěvek, sociální dávky, státní příspěvky na penzijní připojištění, stipendium, atd.

V kapitole jsme se věnovali daňovému zatížení OSVČ a dále jsme si vyčíslili, jaké odvody podnikatel zaplatí na sociálním a zdravotním pojištění. Díky bonusům na děti, činí tyto výdaje 60.679,- Z ročního příjmu podnikatele 720.000,- tento podíl představuje 8,4 %

Na závěr této kapitoly jsme zaúčtovali vybrané účetní hospodářské operace za měsíc leden ze zadání příkladu. Jak by vypadaly správně zapsané hospodářské operace konkrétně, kdyby pan Mirek vedl daňovou evidenci, je znázorněno v následující tabulce 14 Peněžní deník.

Tabulka 14: Peněžní deník

Datum	Doklad	Text	Pokladna		Bankovní účet		Průběžné položky		Příjmy zahrn. do ZD	Výdaje odčit. od ZD	Příjmy nezahrn. do ZD	Výdaje neodčit. Od ZD
			příjem	výdej	příjem	výdaj	příjem	výdaj				
1.1.	BU/1	Vklad na BÚ			300 000,-						300 000,-	
1.1.	BU/1	Vklad do pokladny	30 000,-								30 000,-	
11.1	BU/1	Záloha na energii				1.000,-				1.000,-		
12.1.	VPD/1	Telefonních a datových služeb		500,-								500,-
12.1.	BU/1	Platba nájemného za leden				10.000,-				10.000,-		
13.1.	VPD/2	Nákup multifunkční tiskárny		9.800,-						9.800,-		
13.1.	BU/1	Úhrada FP/1				400.000,-				400.000,-		
15.1.	BU/1	Záloha na zdravotní pojištění				2.208,-						2.208,-
15.1.	BU/1	Záloha na sociální pojištění				2.388,-						2.388,-
15.1.	VPD/3	Pokuta za nedodržení rychlosti		2.000,-								2.000,-
16.1.	BU/1	Úhrada FP/2				20.000,-				20.000,-		
16.1.	VPD/4	Nákup benzínu do firemního auta		1.600,-						1.600,-		
17.1.	VPD/5	Poskytnutý dar dětskému domovu		5.000,-								5.000,-
17.1.	BU/1	Výběr z BU do pokladny				50.000,-	50.000,-					
18.1.	PPD/2	Vklad do pokladny	50.000,-					50.000,-				
19.1.	VPD/6	Výběr pro osobní spotřebu		20.000,-								20.000,-
21.1.	VPD/7	Zaplaceno za reklamní předměty		10.000,-								
23.1.	BU/1	Úhrada FP/3				20.000,-				20.000,-		
25.1.	BU/1	Úhrada FP/4				18.000,-				18.000,-		
26.1.	VPD/8	Reklama v oblastních novinách		2.000,-						2.000,-		
26.1.	BU/1	Úhrada FP/5				40.000,-				40.000,-		
27.1.	BU/1	Poplatek za vedení účtu				100,-				100,-		
28.1.	BU/1	Příjem za provizi za leden			60.000,-				60.000,-			
30.1.	VPD/9	Oběd s obchodním partnerem		3.000,-								3.000,-
31.1.	BU/1	Připis úroku			2,-				2,-			
Celkem			80.000,-	53.900,-	360.002,-	563.696,-	50.000,-	50.000,-	60.002,-	522.500,-	330.000,-	35.096,-

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.2 Daňové dopady a odvody pojistného z hlediska FO vedoucí účetnictví

Fyzická osoba – podnikatel vede účetnictví. Fyzické osoby vedoucí účetnictví musí kromě zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, dodržovat také zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Opět FO před zahájením činnosti uhradí poplatek 1.000,- Kč za zápis do živnostenského listu a poplatek za registraci u České národní banky ve výši 10.000,- Kč. Tyto náklady jsou nezbytné pro zahájení činnosti. Je nutno upozornit na podstatné rozdíly mezi účetnictvím a daňovou evidencí. V první řadě stojí za zmínku připomínka, že zpracování daňové evidence je poměrně jednoduché, náklady na zpracování nebo software v praxi jsou výrazně nižší, než na vedení účetnictví. Počítejme tedy, že náklady na účetnictví v našem případě představují 30.000,- Kč ročně.

V účetnictví účtujeme o nákladech a výnosech (v DE pak pouze o výdajích a příjmech). Náklady představují peněžní vyjádření opotřebení či spotřeby materiálu. Snižují se jimi aktiva a zvyšují závazky. Snižují hospodářský výsledek. Výdaje pak znamenají úbytek finančních prostředků. V praxi pak běžně nastává situace, že náklady daného roku pak představují výdaje roku následujícího (faktura přijatá za telefonní poplatky v měsíci prosinci bude ohrazena až v lednu následujícího roku). Nebo naopak, výdaje letošního roku pak představují náklady roku příštího např. (předplatné odborného časopisu na následující rok bylo uhrazeno v prosinci). Na straně výnosů pak nastávají stejné případy, kdy např. faktura za prosinec bude uhrazena až v lednu následujícího roku nebo naopak, v prosinci obdržíme úhradu za nájem výlohy na období září 2019 – březen 2020. Náklady a výnosy musíme vždy zaúčtovat do období, se kterým věcně a časově souvisí. Jde o tzv. časové rozlišení, tedy o náklady příštího období (účet 381), výdaje příštího období (účet 383), výnosy příštích období (účet 384) a příjmy příštího období (účet 385).

Nicméně, vraťme se k našemu konkrétnímu případu pana Mirka a zrekapitulujme si, jaké jsou očekávané náklady v případě, že jako FO povede účetnictví. Běžné provozní náklady, daňově uznatelné, jsou vyšší o zmiňovaných 30.000,- Kč. Roční daňově uznatelné náklady počítejme tedy 265.000,- Kč. Mimo tyto pak bývá běžným nákladem „osobní spotřeba podnikatele“. Jde o nedaňový náklad. Snižuje HV, ale nikoliv daň z příjmu. V účetnictví FO osobní spotřebu zaúčtujeme snadno, na rozdíl od účetnictví s.r.o., a to zápisem 491/221 (211). Účet 491 – Účet

individuálního podnikatele. Dalšími nedaňovými výdaji pak budou již zmiňované výdaje na reprezentaci, případně pokuty. Podnikatel očekává, jako v případě OSVČ, roční nedaňové výdaje ve výši 212.000,-. Ostatní parametry výpočtu daně z příjmu zůstávají stejné (2 děti a manželka bez zdanitelných příjmů).

Ze základu daně si podnikatel uplatní dar ve výši 5.000,- Kč a to na základě potvrzení o Daru nebo na základě darovací smlouvy. Mírek splácí hypotéku a bude si tedy uplatňovat zaplacenou částku úroků ve výši 10.000,-. Na penzijní připojištění si přispívá méně než 1.000,- měsíčně, nesplňuje tedy podmínku pro snížení základu daně z titulu důchodového připojištění. Životní pojištění, které má sjednané, nesplňuje zákonné podmínky pro uplatnění odčitatelné položky.

Tabulka 15: Daňová povinnost – FO vede účetnictví

Výnosy	720.012,-
Výdaje	350.000,-
Hospodářský výsledek	370.012,-
Odčitatelné položky (úvěr)	10.000,-
Základ daně zaokrouhlený na stokoruny	360.000,-
Daň podle § 16 (15%)	54.000,-
Slevy na poplatníka	24.840,-
Slevy na manželku	24.840,-
Daňové zvýhodnění na dvě děti	34.608,-
Daň po uplatnění slevy	0,-
Daňový bonus	30.288,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 15 Daňová povinnost - FO vede účetnictví z daňového hlediska vychází pro podnikatele výhodněji, než když vedl daňovou evidenci. Výsledkem je vratka bonusu za vyživované děti ve výši 30.288,- Kč. Jak jsme již výše zmiňovali, v praxi je vedení účetnictví pro podnikatele administrativně a odborně náročnější, podnikateli se tedy zvýšily náklady na vedení účetnictví a tím došlo ke zvýšení celkových daňových nákladů a snížení daňového základu.

Tabulka 16: Pojištění OSSZ, ZP – FO vede účetnictví

Výpočet povinnosti pojištění OSSZ	54.750,-
Na zálohách uhrazeno	28.656,-
Zbývá doplatit	26.094,-
Nová výše zálohy OSSZ	4.563,-
Výpočet povinnosti pojištění ZP (min)	25.313,- (26.496,-)
Na zálohách uhrazeno	26.496,-
Přeplatek	0,-
Nová výše zálohy ZP	2.208,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 16 Pojištění OSSZ, ZP – FO vede účetnictví a vidíme přímý dopad sníženého daňového základu na výši sociálního a zdravotního pojištění. U OSSZ došlo ke snížení doplatku a záloh, u ZP dokonce výpočet vyšel méně, než minimální hodnota.

Tabulka 17: Přehled daně a odvodů na pojistném – FO vede účetnictví

Daň	0
Vratka na daňovém bonusu	30.288,-
Roční náklady pojištění OSSZ	54.750,-
Roční náklady pojištění ZP	26.496,-
CELKEM	50.931,-

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 17 Přehled daně a odvodu na pojistném – FO vede účetnictví pak jednoduchou matematikou zjistíme, že odvody na pojistném a vratka na daňovém bonusu činí v součtu 50.931,- Kč. Což z ročního příjmu podnikatele 720.000,- Kč představuje 7,1 %.

Na závěr kapitoly opět zaúčtujeme vybrané hospodářské operace za měsíc leden. Nicméně již ne v podobě peněžního deníku v daňové evidenci, ale v podobě deníku v účetnictví. Zde budou zaúčtovány všechny účetní případy, a to příjmy na BU či do pokladny, výdaje, náklady i výnosy. Oproti peněžnímu deníku v DE, kde se zaznamenávaly pouze příjmy a výdaje. Vše je vyobrazeno v níže umístěné tabulce 18 Deník.

Tabulka 18: Deník

Číslo	Datum	Doklad	Text	Kč	Účtovací předpis	
					MD	D
1.	1.1.	BU/1	Vklad na běžný účet	300.000,-	221	491
2.	1.1.	PPD/1	Vklad do pokladny	30.000,-	211	491
3.	6.1.	FP/1	Přijatá faktura za automobil	400.000,-	042	321
4.	7.1.	FP/2	Přijatá faktura za kancelářský nábytek	20.000,-	042	321
5.	8.1.	FP/3	Přijatá faktura za macbook	20.000,-	042	321
6.	11.1.	FP/4	Přijatá faktura za mobilní telefon	18.000,-	042	321
7.	11.1.	BU/1	Zaplacena záloha na energii	1.000,-	502	221
8.	12.1.	VPD/1	Telefonní a datové služby	500,-	518	211
9.	12.1.	FP/5	Přijatá faktura za software	40.000,-	041	321
10.	12.1.	BU/1	Platba nájemného za leden	10.000,-	518/383	221
11.	13.1.	VPD/2	Nákup multifunkční tiskárny	9.800,-	042/501	211
12.	13.1.	BU/1	Úhrada FP/1	400.000,-	321	221
13.	14.1.	FP/6	Přijatá faktura za internet	300,-	518	321
14.	15.1.	BU/1	Záloha na zdravotní pojištění	2.208,-	336	221
15.	15.1.	BU/1	Záloha na sociální pojištění	2.388,-	336	221
16.	15.1.	VPD/3	Pokuta za nedodržení rychlosti	2.000,-	545	211
17.	16.1.	BU/1	Úhrada FP/2	20.000,-	321	221
18.	16.1.	VPD/4	Nákup benzínu do firemního automobilu	1.600,-	501	211

19.	17.1.	VPD/5	Poskytnutý dar dětskému domovu	5.000,-	543	211
20.	17.1.	BU/1	Výběr z BU do pokladny	50.000,-	261	221
21.	18.1.	PPD/2	Vklad do pokladny	50.000,-	211	261
22.	18.1.	FP/7	Přijatá faktura za školení	5.000,-	518	321
23.	19.1.	VPD/6	Výběr pro osobní spotřebu	20.000,-	491	211
24.	21.1.	VPD/7	Reklamní předměty v jednotkové ceně 200Kč při 50ks	10.000,-	501	211
25.	23.1.	BU/1	Úhrada FP/3	20.000,-	321	221
26.	25.1.	BU/1	Úhrada FP/4	18.000,-	321	221
27.	26.1.	VPD/8	Reklama v oblastních novinách	2.000,-	518	211
28.	26.1.	BU/1	Úhrada FP/5	40.000,-	321	221
29.	27.1.	BU/1	Poplatek za vedení běžného účtu	100,-	568	221
30.	28.1.	BU/1	Přijatá částka za provizi za leden	60.000,-	221	602
31.	30.1.	VPD/9	Oběd s obchodním partnerem	3.000,-	513	211
32.	31.1.	BU/1	Přípis úroku	2,-	221	662

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.3 Daňové dopady a odvody pojistného z hlediska s.r.o.

Před vznikem společnosti (tzn. zápisem společnosti do obchodního rejstříku) došlo k výdajům, které se vznikem společnosti přímo souvisí. Jedná se o soudní poplatek v částce 5.000,- Kč, notářský poplatek v částce 6 000,- Kč, sepsání notářského zápisu v částce 2.000,- Kč. Zřizovací výdaje tedy počítejme 13.000,- Kč. Pro účetní zachycení výše naznačených výdajů je možno využít jakýkoli účet z účtové skupiny 01 SÚO.

Nezapomeňme pak také na základní kapitál, který je nutný pro založení s.r.o., tento činí minimálně 1,- Kč (účet 411 – Základní kapitál). Provozní náklady, daňově uznatelné, podnikatel očekává ve výši 224.000,- stejně jako v případě OSVČ, ale navíc ještě připočítejme navýšení o 30.000,- Kč jako odměnu účetní za vedení účetnictví, zpracování mezd a mzdové náklady ve výši 321.600,- Kč. Odpisy daňové jsou shodné s účetními a činí 82.600,- Kč. Celkové daňově uznatelné náklady dosahují v případě s.r.o. 658.200,- Kč za rok. O nákladech účtujeme v 5. účtové skupině.

Ostatní náklady, se kterými jsme kalkulovali v případě FO zůstávají dle zadání a tedy počítejme s náklady reprezentaci ve výši 36.000,- Kč (připočitatelné položky), dar 5.000,- Kč (odčitatelné položky).

Nemohli jsme si nevšimnout, že náklady na mzdy, v s.r.o. pana Mirka, jdou nejvýraznější položkou. Proto věnujme tento odstavec dané problematice. V případě FO – daňová evidence či FO – účetnictví tyto náklady byly pod nedaňovou položkou osobní spotřeba nebo účet individuální podnikatele. Je nutno si totiž uvědomit, že ze společnosti si podnikatel nemůže vybírat v průběhu roku peněžní prostředky pro osobní spotřebu, tak jako individuální podnikatel. Proto tedy Mirek pro společnost pracuje jako zaměstnanec na základě pracovní smlouvy a pobírá mzdu ve výši 20.000,- Kč hrubého. Mzdové náklady, stejně jako náklady na sociální i zdravotním pojištění jsou daňově uznatelné. Mzda za prosinec a odvody na pojistné, budou uhrazeny do konce ledna a tedy započteny do daňových nákladů roku s ním souvisejících. Pozn. Podnikatelé v praxi často využívají výhod příspěvku na penzijní připojištění či životní pojištění. Při splnění zákonných podmínek jde taktéž o daňový výdaj, a to až do výše 50.000,- Kč. V případě Mirka tomu tak není a na sociální pojištění si platí dle zadání v kapitole 4.1.

Tabulka 19: HV a daňová povinnost s.r.o.

Výnosy	720.012,-
Náklady	712.200,-
Hospodářský výsledek	7.812,-
Připočitatelné položky (nedaňové náklady)	36.000,-
Základ daně	43.812,-
Odčitatelné položky (dar)	5.000,-
Základ daně zaokrouhlený na tisíce	38.000,-
Daň podle § 20 (19%)	7.220,-

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 19 HV a daňová povinnost s.r.o. je jednoznačně vidět, že náklady téměř dosahují výši výnosů, což má dopad na výsledek hospodaření a vlastní daňovou povinnost.

Protože pan Mirek má dvě děti a manželku na rodičovské dovolené a také splácí hypotéku, nechá si zpracovat roční zúčtování, kde si uplatní slevy a odpočitatelné položky.

Tabulka 20: Roční zúčtování daně

Zdanitelné příjmy § 6	321.600,-
Pojistné zaměstnavatele	81.600,-
Základ daně	403.200,-
Odčitatelné položky (zaplacené úroky)	10.000,-
Snížený ZD	393.200,-
Daň podle § 16 (15%)	58.980,-
Slevy na poplatníka	24.840,-
Slevy na manželku	24.840,-
Daň po uplatnění slev	9.300,-
Daňové zvýhodnění na děti	34.608,-
Daňový bonus	25.308,-
Zaplacené zálohy	48.240,-
Přeplatek	73.548,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 20 Roční zúčtování daně vidíme, že pan Mirek obdrží ze zúčtování přeplatek ve výši 73.548,-. Tento vznikl díky slevám na dani a daňovému zvýhodnění na vyživované děti.

Celkově tedy, pokud sečteme daňovou povinnost s.r.o. ve výši 7.220,- Kč a vratku přeplatku FO – 73.548,- Kč, vychází nám částka - 66.328,- Kč. V procentuálním vyjádření dojdeme k zápornému výsledku - 9,21 % daňového zatížení. Jde o variantu daňového zatížení s.r.o. skombinovanou s ročním vyúčtováním FO a toto podělíme výnosy 720.000,- Kč.

4.1.4 Daňové dopady a odvody pojistného v případě paušálních výdajů

Paušální výdaje jsou velmi oblíbené u řemeslníků a zemědělců. Nejen, že jejich výpočet s nadsázkou zvládne každý žák páté třídy, ale také proto, že procenta pro tyto podnikatele jsou stanoveny na 60 a 80. To znamená, že již zmíněný řemeslník, si k příjmu stanoví výdaje ve výši 60% (nejvýše však 600.00,- Kč). U zemědělců pak výdaje tvoří celých 80% z příjmů (nejvýše však 800.000,- Kč)

Mirek pak s ohledem na výkon činnosti může uplatnit 40% výdajů (maximálně 400.000,- Kč). Což již není zdaleka tak výhodné, jako u zmiňovaných profesí. Velkou výhodou u paušálních výdajů je, že od roku 2018 si opět podnikatel může uplatňovat odpočty na manželku i na děti, tedy po splnění zákonných podmínek, i přes to, že uplatňuje výdaje procentem z příjmů. Tato možnost za rok 2017 neexistovala. Nicméně, každý podnikatel uplatňující výdaje procentem z příjmu již nemůže uplatňovat jiné výdaje, jako např. odpisy majetku, mzdy, paušál na auto).

Tabulka 21: Daňová povinnost – paušální výdaje procentem z příjmu

Příjmy podle § 7 zákona	720.000,-
Výdaje paušálem (40%)	288.000,-
Příjmy dle § 8 (PKM)	12,-
Základ daně	432.012,-
Odčitatelné položky od základu daně (dar, úvěr)	15.000,-
Základ daně zaokrouhlený na stokoruny	417.000,-
Daň podle § 16 (15%)	62.550,-
Slevy na poplatníka	24.840,-
Slevy na manželku	24.840,-
Daňové zvýhodnění na dvě děti	34.608,-
Daň po uplatnění slevy	0,-
Daňový bonus	21.738,-

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 21 Daňová povinnost – paušální výdaje procentem z příjmů nám vyplývá, že tato varianta je pro podnikatele, při daných parametrech, méně výhodná, než kdyby uplatňoval skutečné výdaje. Jinak by tomu bylo, kdyby provozoval např. zednickou profesi. Obecně lze říci, že paušální výdaje jsou velmi oblíbené u profesí řemeslných a u zemědělců či lesníků.

Tabulka 22: Pojištění OSSZ, ZP - paušální výdaje procentem z příjmu

Výpočet povinnosti pojištění OSSZ	63.072,-
Na zálohách uhrazeno	28.656,-
Zbývá doplatit	34.416,-
Nová výše zálohy OSSZ	5.256,-
Výpočet povinnosti pojištění ZP	29.160,-
Na zálohách uhrazeno	26.496,-
Zbývá doplatit	2.664,-
Nová výše zálohy ZP	2.430,-

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 22 Pojištění OSSZ, ZP – paušální výdaje procentem z příjmu vidíme, že varianta paušálu je nejméně výhodná nejen z hlediska daňového, ale také z hlediska sociálního a zdravotního pojištění. Zvýšil se jak výpočet pojistného, tak zálohy na další období.

Tabulka 23: Přehled daně a odvodů na pojistném – paušální výdaje procentem z příjmu

Daň	0
Vratka na daňovém bonusu	21.738,-
Roční náklady pojištění OSSZ	63.072,-
Roční náklady pojištění ZP	29.160,-
CELKEM	70.494,-

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 23 Přehled daně a odvodů na pojistném – paušální výdaje procentem z příjmů nekompromisně vypočítala, že celkové doplatky na pojistném, po odečtení daňového bonusu, činí 70.494,- Kč což z příjmu 720.000,- Kč představuje 9,8 %

4.2 Shrnutí výsledků

Na základě výše uvedených výsledků provedeme nyní komparaci jednotlivých variant. V první variantě jsme analyzovali OSVČ vedoucí DE, ve druhé OSVČ vedoucí účetnictví. Třetí varianta popisuje, jaké daňové zatížení představuje varianta, kdy podnikatel založí s.r.o. a pro tuto společnost bude pracovat na základě pracovní smlouvy. Nakonec pak přichází poslední, čtvrtá, možnost, a to výdaje paušálem. Porovnávat budeme procento daňového zatížení a odvodů na pojistném, přičemž základem pro výpočet je roční příjem (výnosy).

V prvním návrhu, tedy OSVČ vedoucí DE, musíme vyzdvihnout jednoduchost a rychlost zřízení podnikání, minimální zřizovací náklady, nízkou administrativní zátěž v průběhu podnikání. Dle předpokladu pana Mirka, v prvních letech podnikání očekává roční příjmy ve výši 720.000,-. Předpokládané výdaje činí 315.000,- (výdaje vč. odpisů). Mirek uplatňuje slevu na manželku a vyživované děti. Dále snižuje základ daně o úroky, které zaplatil za hypotéku a dar ve výši 5.000,-. V úvahu jsme vzali také výdaje na sociální a zdravotní pojištění. Výsledkem pak je daňové a odvodové zatížení ve výši 60.679,- z ročního příjmu podnikatele 720.000, tento podíl představuje 8,4 %.

Druhým návrhem řešení je vedení účetnictví. Jestliže by se pan Mirek rozhodl vést účetnictví musel by vynaložit vyšší finanční prostředky oproti první variantě. Vedení účetnictví pro OSVČ představuje administrativní náročnost a s tím očekávané vyšší náklady, v našem případě náklady představují 350.000,- Kč. Ostatní zůstává dle nastavení jako v první variantě. Výsledkem pak je, že vlivem vyšších nákladů se snižuje daňový základ a tím pádem také odvody na daních a pojistném. Toto zatížení představuje částku ve výši 50.931,- Kč z ročního výnosu a tento podíl představuje 7,1 %.

Téma bakalářské práce je daňová evidence versus účetnictví individuálního podnikatele. Nicméně, pro kompletnost nabízíme podnikateli také variantu, jaký hospodářský výsledek a odvodové zatížení by vycházelo v případě, kdy založí s.r.o. a v této společnosti bude zaměstnán na základě pracovní smlouvy. Výsledkem je, že z finančního pohledu tato varianta nejméně vhodná a podnikateli ji nemůžete doporučit, protože je velmi drahá. Hospodářský výsledek je díky vysokým nákladům pouhých 7.812,- Kč.

Poslední návrh řešení pro podnikatele jsme zvolili použití výdajů procentem z příjmů. V případě našeho podnikatele by se jednalo o výdaje stanovené procentem ve výši 40 %. Tato varianta se zdá být v našem případě jako nevýhodná. Tento způsob by byl výhodný zejména pro podnikatele, kteří provozují zemědělskou a rolnickou činnost. Daňové a odvodové zatížení této varianty činí 70.494,- Kč, což z příjmu 720.000,- Kč představuje 9,8 %.

Mým doporučením pro pana Mirka je první nebo druhá varianta. První variantu doporučuji pro jednoduchost druhou pak pro větší přehlednost. Navíc v daném účetním období by v případě vedení účetnictví zaplatil na dani a odvodech pojistného méně peněz, cca o 10.000,- Kč. Rozdíl je způsoben tím, že v DE se uplatní jako položka snižující výsledek hospodaření i základ daně v okamžiku platby, zatímco v případě vedení účetnictví v okamžiku spotřeby.

5 ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo porovnání účetní a daňové problematiky u podnikající fyzické osoby, a to v případě vedení daňové evidence nebo podvojného účetnictví a dopad na daň. Navrzení vhodného řešení začínajícímu podnikateli, který se v současnosti rozhoduje o způsobu, jakým povede evidenci své podnikatelské činnosti.

V teoretické části byly konkrétně definovány pojmy daňové evidence a účetnictví. U obou variant byly popsány základní principy a právní normy, podle kterých se podnikatel musí řídit. Byly také popsány základní pojmy týkající se podnikání, vysvětlena problematika zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení, ukázány rozdíly ve stanovení základu daně a výpočtu samotné daňové povinnosti.

Praktická část se zabývala souhrnným příkladem konkrétního podnikatele a rozebrala jeho aktuální situaci. Nejprve byl příklad vyřešen v podmínkách daňové evidence, následně pak v účetnictví. Zde jsme následně vyzorovali určité rozdíly. Řešení bylo pro přehlednost uvedeno v nejdůležitějších evidencích konkrétní varianty, nejprve v peněžním deníku (daňová evidence) a poté v účetním deníku (účetnictví).

Výsledkem praktické části byly vypracovány čtyři varianty. V první jsme podnikatele posuzovali jako OSVČ vedoucí daňovou evidenci. Ve druhém případě jsme zjišťovali, jaké odlišnosti by byly v případě, kdyby fyzická osoba vedla účetnictví. V následující, třetí, situaci byly posuzovány skutečnosti, kdyby si Mirek založil s.r.o. a v poslední řadě jsme pak jednoduše spočítali daňovou povinnost podnikatele po uplatnění výdajů procentem z příjmu.

Daňová evidence je vhodná pro drobné a střední podnikatele s jednoduchým procesem, menším obratem a rozsahem činnosti. Tato forma vedení je administrativně méně náročná než účetnictví a to jak z hlediska času, tak i peněz. Podnikatel ji ve většině případů může vést sám na počítači nebo případně i ručně. Základním zdrojem informací je peněžní deník, ze kterého podnikatel snadno zjistí informace o své hospodářské činnosti. Tento zdroj dostatečně poskytuje informace o hospodaření, eviduje veškeré daňové, nedaňové příjmy i výdaje uskutečněné během zdaňovacího období.

Naopak účetnictví, při jehož vedení se individuální podnikatel stává účetní jednotkou, je vhodnější pro podnikatele s rozsáhlejší činností. Tento podnikatel však potřebuje takovou evidenci, která mu předkládá přehlednější pohled a poskytnout mu průběžně kontrolovat stav majetku a závazků. Nicméně účetnictví je administrativně mnohem náročnější. Podnikatelé nemají tolik volného času jako při vedení daňové evidence, kde má možnost vybrat si knihy, které povede. Účetnictví je tedy vhodné pro velké podnikatele, jejichž podnikání je rozmanité, mají velký počet zaměstnanců a uskutečňují širokou škálu operací.

Pokud se rozhodneme založit si s.r.o., musíme se připravit na opravdu velmi velkou dávku papírování. Tuto činnost si můžeme udělat sami, anebo si případně najmeme někoho. Musíme si říci, že celkové náklady levné zpravidla nebudou. Společnost s ručením omezeným musí každý rok vyhotovit a odeslat řadu listin na různé úřady.

Na první pohled se paušální výdaje zdají jako jednoduché řešení daní. Ideální je pro všechny začínající podnikatele, kteří mají podnikání jako vedlejší příjem. Vzhledem k výši procent se dá očekávat relativně nízký základ daně. Vyznačují se také snadnou evidencí nebo jednoduchou administrativou, kterou ocení každý, kdo si dělá daňové přiznání sám. Využitím paušálních výdajů se musíte vzdát řady výhod a slev.

Cíle stanovené v úvodu této práce byly splněny.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BRYCHTA, Ivan a kolektiv. *Daň z příjmů*. 9. vydání. Praha: Meritum, 2017, 522 s. Meritum (ASPI). ISBN 978-807-5527-509.

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2018*. 15. Vydání. Praha: Grada, 2018, 141 s. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-802-7108-695.

HRUŠKA, Vladimír. *Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu pro podnikatele*. Praha: VOX, 2010, 250 s. Účetnictví (VOX). ISBN 978-80-86324-85-2.

KADLEC, Jiří. Základní prvky soustavy účetnictví. In Chalupa Rostislav a kolektiv. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2017*. 15. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2017, 446 s. Účetnictví, daně. ISBN 978-807-5540-683.

MACKENZIE, Bruce et al. *Wiley IFRS 2014: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards*. 11. vydání. John Wiley, 2014, 1080 s. ISBN 9781118870433.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony: úplná znění platná k 1. 1. 2018*. Praha: Grada, 2018, 288 s. ISBN 978-80-271-0766-7.

NOVOTNÝ, Pavel. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2018*. Dvanácté vydání. Praha: Grada Publishing, 2018, 208 s. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-0870-1.

PILÁTOVÁ, Jana a kolektiv. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 11. vydání. Praha: ANAG, 2016, 336 s. ISBN 978-807-2638-635.

SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojně účetnictví 2019*. Praha: Grada, 2019, 192 s. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-802-7122-493.

STROUHAL, Jiří. *Účetní souvztažnosti podnikatelských subjektů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 280 s. Účetnictví (Wolters Kluwer). ISBN 978-80-7552-991-6.

ŠTOHL, Pavel. *Daňová evidence 2017*. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 2017, 152 s. ISBN 978-808-8221-036.

VLACH, Pavel. Dlouhodobý majetek mimo finanční majetek. In Chalupa Rostislav a kolektiv. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2017*. 15. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2017, 446 s. Účetnictví, daně. ISBN 978-807-5540-683.

Legislativa

Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje

BOHDALOVÁ, Marie. Účetní knihy - podrozvahových účtů, analytických účtů, kniha hlavní a účetní deník. *Uctovani.net* [online]. 2019: Creative Commons [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Ucetni-knihy-podrozvahovych-uctu-analytickych-uctu-kniha-hlavni-a-ucetni-denik&idc=213>

Česká správa sociálního zabezpečení: pojištění OSVČ [online]. ČSSZ, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/>

GOLA, Petr. Jaké účetní knihy vede účetní jednotka?. *Firmy.FINANCE.cz* [online]. Mladá fronta, 2016 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z:

<https://firmy.finance.cz/zpravy/finance/242933-jake-ucetni-knihy-vede-ucetni-jednotka/>

HOVORKOVÁ, Kateřina. Srovnání: kdy má podnikatel zůstat OSVČ a kdy se mu vyplatí společnost. *Idnes.cz: Finance* [online]. MAFRA, 2019, [cit. 2019-02-19]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/podnikani-spolecnost-s-rucenim-omezenym-osvc-zivnost.A171012_131554_podnikani_kho

Účetnictví: Rozsah vedení účetnictví [online]. Účetnictví, 2019 [cit. 2019-02-19]. Dostupné z: <http://ucetnictvi.studentske.cz/2008/10/9-rozsah-veden-etnictv.html>

Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky: informace pro OSVČ [online]. VZP ČR, 2019 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/osvc>

7 SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Postup při výpočtu daně z příjmů FO.....	16
Tabulka 2: Postup při výpočtu daně z příjmů PO.....	17
Tabulka 3: Struktura daňové evidence	20
Tabulka 4: Deník příjmů a výdajů.....	23
Tabulka 5: Deník	30
Tabulka 6: Hlavní kniha	31
Tabulka 7: Příklad výpočtu účetních, lineárních odpisů	33
Tabulka 8: Hospodářské operace během měsíce.....	40
Tabulka 9: Roční výdaje.....	42
Tabulka 10: Roční příjmy.....	43
Tabulka 11: Daňová povinnost.....	44
Tabulka 12: Pojištění OSSZ, ZP.....	45
Tabulka 13: Přehled daně a odvodů na pojistném při vedení DE	45
Tabulka 14: Peněžní deník	47
Tabulka 15: Daňová povinnost – FO vede účetnictví	49
Tabulka 16: Pojištění OSSZ, ZP – FO vede účetnictví	50
Tabulka 17: Přehled daně a odvodů na pojistném – FO vede účetnictví	50
Tabulka 18: Deník	51
Tabulka 19: HV a daňová povinnost s.r.o.	53
Tabulka 20: Roční zúčtování daně	54
Tabulka 21: Daňová povinnost – paušální výdaje procentem z příjmu	55
Tabulka 22: Pojištění OSSZ, ZP - paušální výdaje procentem z příjmu.....	56
Tabulka 23: Přehled daně a odvodů na pojistném – paušální výdaje procentem z příjmu.....	56

Seznam obrázků

Obrázek 1: Postup zpracování Daňové evidence	19
--	----

8 SEZNAM ZKRATEK

NOZ	-	nový občanský zákoník
FO	-	fyzická osoba
PO	-	právnícká osoba
OR	-	obchodní rejstřík
ZDP	-	zákon o dani z příjmu
ZoÚ	-	zákon o účetnictví
ČNB	-	česká národní banka
ZD	-	základ daně
DE	-	daňová evidence
ÚČE	-	účetnictví
OSSZ	-	okresní správa sociálního zabezpečení
ZP	-	zdravotní pojištění
PC	-	počáteční cena
BU	-	bankovní účet
PPD	-	příjmový pokladní doklad
VPD	-	výdajový pokladní doklad
PF	-	faktura přijatá
VF	-	vystavená faktura
VÚD	-	vnitřní účetní doklad
s.r.o.	-	společnost s ručením omezeným
PKM	-	příjmy kapitálového majetku
SÚO	-	směrná účtová osnova

9 PŘÍLOHA

VZOROVÝ ÚČTOVÝ ROZVRH pro podnikatele (pro studijní účely 2018)

Účtová třída 0 – DLOUHODOBÝ MAJETEK

01 – Dlouhodobý nehmotný majetek

- 012 – Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje
- 013 – Software
- 014 – Ostatní ocenitelná práva
- 015 – Goodwill
- 016 – Povolenky na emise
- 017 – Preferenční limity
- 019 – Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

02 – Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

- 021 – Stavby
- 022 – Hmotné movité věci a jejich soubory
- 025 – Pěstitelské celky trvalých porostů
- 026 – Dospělá zvířata a jejich skupiny
- 027 – Oceňovací rozdíly k nabytému majetku
- 029 – Jiný dlouhodobý hmotný majetek

03 – Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný

- 031 – Pozemky
- 032 – Umělecká díla a sbírky

04 – Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek

- 041 – Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku
- 042 – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku
- 043 – Pořízení dlouhodobého finančního majetku

05 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek

- 051 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek
- 052 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek
- 053 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek

06 – Dlouhodobý finanční majetek

- 061 – Podíly – ovládaná a ovládající osoba
- 062 – Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem
- 063 – Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly
- 065 – Dluhové cenné papíry držené do splatnosti
- 066 – Zápůjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládající osoba
- 067 – Zápůjčky a úvěry – podstatný vliv
- 068 – Ostatní zápůjčky a úvěry
- 069 – Jiný dlouhodobý finanční majetek

07 – Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

- 072 – Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje
- 073 – Oprávky k softwaru
- 074 – Oprávky k ocenitelným právům
- 075 – Oprávky ke goodwillu
- 079 – Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

08 – Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

- 081 – Oprávky ke stavbám
- 082 – Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům
- 085 – Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů
- 086 – Oprávky k dospělým zvířatům a jejich skupinám
- 089 – Oprávky k jinému dlouhodobému hmotnému majetku

09 – Opravné položky k dlouhodobému majetku

- 091 – Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku
- 092 – Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku
- 093 – Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku
- 094 – Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku
- 095 – Opravná položka k poskytnutým zálohám na dlouhodobý majetek
- 096 – Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku
- 097 – Oceňovací rozdíly k nabytému majetku
- 098 – Oprávky k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku

Účtová třída 1 – ZÁSoby

11 – Materiál

- 111 – Pořízení materiálu
- 112 – Materiál na skladě
- 119 – Materiál na cestě

12 – Zásoby vlastní činnosti

- 121 – Nedokončená výroba
- 122 – Polotovary
- 123 – Výrobky
- 124 – Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny

13 – Zboží

- 131 – Pořízení zboží
- 132 – Zboží na skladě a v prodejnách
- 139 – Zboží na cestě

15 – Poskytnuté zálohy na zásoby

- 151 – Poskytnuté zálohy na materiál
- 152 – Poskytnuté zálohy na zvířata
- 153 – Poskytnuté zálohy na zboží

19 – Opravné položky k zásobám

- 191 – Opravná položka k materiálu
- 192 – Opravná položka k nedokončené výrobě
- 193 – Opravná položka k polotovarům
- 194 – Opravná položka k výrobkům

195 – Opravná položka k mladým a ostatním zvířatům a jejich skupinám

- 196 – Opravná položka ke zboží
- 197 – Opravná položka k zálohám na materiál
- 198 – Opravná položka k zálohám na zvířata
- 199 – Opravná položka k zálohám na zboží

Účtová třída 2 – KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK A PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY

21 – Peněžní prostředky v pokladně

- 211 – Pokladna
- 213 – Ceny

22 – Peněžní prostředky na účtech

- 221 – Bankovní účty

23 – Krátkodobé úvěry

- 231 – Krátkodobé úvěry
- 232 – Eskontní úvěry

24 – Krátkodobé finanční výpomoci

- 241 – Emitované krátkodobé dluhopisy
- 249 – Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 – Krátkodobý finanční majetek

- 251 – Majetkové cenné papíry k obchodování
- 252 – Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly
- 253 – Dluhové cenné papíry k obchodování
- 254 – Podíly – ovládaná nebo ovládající osoba
- 255 – Vlastní dluhopisy
- 256 – Dluhové cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do splatnosti
- 257 – Ostatní cenné papíry
- 259 – Pořizování krátkodobého finančního majetku

26 – Převody mezi finančními účty

- 261 – Peníze na cestě

29 – Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

- 291 – Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku

Účtová třída 3 – ZÚČTOVACÍ VZTAHY

31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé)

- 311 – Odběratelé
- 313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry
- 314 – Poskytnuté provozní zálohy
- 315 – Ostatní pohledávky

32 – Závazky (krátkodobé)

- 321 – Dodavatelé
- 322 – Směnky k úhradě
- 324 – Přijaté provozní zálohy
- 325 – Ostatní závazky

33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

- 331 – Zaměstnanci
- 333 – Ostatní závazky vůči zaměstnancům
- 335 – Pohledávky za zaměstnanci
- 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 – Zúčtování daní a dotací

- 341 – Daň z příjmů
- 342 – Ostatní přímé daně
- 343 – Daň z přidané hodnoty
- 345 – Ostatní daně a poplatky
- 346 – Dotace ze státního rozpočtu
- 347 – Ostatní dotace
- 349 – Spojovací účet k DPH

35 – Pohledávky za společníky

- 351 – Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba
- 352 – Pohledávky – podstatný vliv
- 353 – Pohledávky za upsány základní kapitál
- 354 – Pohledávky za společníky při úhradě ztráty
- 355 – Ostatní pohledávky za společníky obchodní korporace
- 358 – Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti

36 – Závazky ke společníkům

- 361 – Závazky – ovládaná nebo ovládající osoba
- 362 – Závazky – podstatný vliv
- 364 – Závazky ke společníkům při rozdělování zisku
- 365 – Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace
- 366 – Závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti
- 367 – Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
- 368 – Závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti

37 – Jiné pohledávky a závazky

- 371 – Pohledávky z prodeje závodu
- 372 – Závazky z koupě závodu
- 373 – Pohledávky a závazky z pevných termínových operací
- 374 – Pohledávky z nájmu a pachtu
- 375 – Pohledávky z emitovaných dluhopisů
- 376 – Nakoupené opce
- 377 – Prodané opce
- 378 – Jiné pohledávky
- 379 – Jiné závazky

VZOROVÝ ÚČTOVÝ ROZVRH pro podnikatele (pro studijní účely 2018)

38 – Přechnodné účty aktiv a pasiv

- 381 – Náklady přístich období
- 382 – Komplexní náklady přístich období
- 383 – Výdaje přístich období
- 384 – Výnosy přístich období
- 385 – Příjmy přístich období
- 388 – Dohadné účty aktivní
- 389 – Dohadné účty pasivní

39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

- 391 – Opravná položka k pohledávkám
- 395 – Vnitřní zúčtování
- 398 – Spojovací účet při společnosti (sdružení)

Účtová třída 4 – KAPITÁLOVÉ ÚČTY A DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY

41 – Základní kapitál a kapitálové fondy

- 411 – Základní kapitál
- 412 – Ážio
- 413 – Ostatní kapitálové fondy
- 414 – Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
- 416 – Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací
- 417 – Rozdíly z přeměn obchodních korporací
- 418 – Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací
- 419 – Změny základního kapitálu

42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření

- 421 – Rezervní fondy
- 422 – Nedělitelný fond
- 423 – Statutární fondy
- 424 – Ostatní fondy ze zisku
- 426 – Jiný výsledek hospodaření minulých let
- 428 – Nerozdělený zisk minulých let
- 429 – Neuhrazená ztráta minulých let

43 – Výsledek hospodaření

- 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení
- 432 – Zálogy na podíly na zisku

45 – Rezervy

- 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů
- 453 – Rezerva na daň z příjmů
- 459 – Ostatní rezervy

46 – Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím

- 461 – Dlouhodobé úvěry

47 – Dlouhodobé závazky

- 471 – Dlouhodobé závazky – ovládaná nebo ovládající osoba

- 472 – Dlouhodobé závazky – podstatný vliv
- 473 – Emitované dluhopisy
- 474 – Závazky z nájmu a pachtu
- 475 – Dlouhodobé přijaté zálohy
- 478 – Dlouhodobé směnky k úhradě
- 479 – Jiné dlouhodobé závazky

48 – Odložený daňový závazek a pohledávka

- 481 – Odložený daňový závazek a pohledávka

49 – Individuální podnikatel

- 491 – Účet individuálního podnikatele

Účtová třída 5 – NÁKLADY

50 – Spotřebované nákupy

- 501 – Spotřeba materiálu
- 502 – Spotřeba energie
- 503 – Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
- 504 – Prodané zboží

51 – Služby

- 511 – Opravy a udržování
- 512 – Cestovné
- 513 – Náklady na reprezentaci
- 518 – Ostatní služby

52 – Osobní náklady

- 521 – Mzdové náklady
- 522 – Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti
- 523 – Odměny členům orgánů obchodní korporace
- 524 – Zákonné sociální a zdravotní pojištění
- 525 – Ostatní sociální pojištění
- 526 – Zdravotní a sociální pojištění individuálního podnikatele
- 527 – Zákonné sociální náklady
- 528 – Ostatní sociální náklady

53 – Daně a poplatky

- 531 – Daň silniční
- 532 – Daň z nemovitých věcí
- 538 – Ostatní daně a poplatky

54 – Jiné provozní náklady

- 541 – Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 542 – Prodaný materiál
- 543 – Dary
- 544 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 545 – Ostatní pokuty a penále
- 546 – Odpis pohledávky
- 547 – Mimořádné provozní náklady
- 548 – Ostatní provozní náklady
- 549 – Manka a škody z provozní činnosti

55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady přístich období a opravné položky v provozní oblasti

- 551 – Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 552 – Tvorba a zúčtování zákonných rezerv podle zvláštních právních předpisů
- 554 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv
- 555 – Tvorba a zúčtování komplexních nákladů přístich období
- 557 – Zúčtování oprávek k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku
- 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti
- 559 – Tvorba a zúčtování opravných položek v provozní činnosti

56 – Finanční náklady

- 561 – Prodané cenné papíry a podíly
- 562 – Úroky
- 563 – Kursové ztráty
- 564 – Náklady z přecenění cenných papírů
- 565 – Náklady z finančního majetku
- 566 – Náklady z derivátových operací
- 567 – Mimořádné finanční náklady
- 568 – Ostatní finanční náklady
- 569 – Manka a škody na finančním majetku

57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti

- 574 – Tvorba a zúčtování finančních rezerv
- 579 – Tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti

58 – Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace

- 581 – Změna stavu nedokončené výroby
- 582 – Změna stavu polotovarů
- 583 – Změna stavu výrobků
- 584 – Změna stavu mladých a ostatních zvířat
- 585 – Aktivace materiálu a zboží
- 586 – Aktivace vnitropodnikových služeb
- 587 – Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku
- 588 – Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

59 – Daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů

- 591 – Daň z příjmů splatná
- 592 – Daň z příjmů odložená
- 593 – Tvorba a zúčtování rezervy na daň z příjmů
- 595 – Dodatečně odvody daně z příjmů
- 596 – Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům v.o.s. a komplementářům k.s.
- 597 – Převod provozních nákladů
- 598 – Převod finančních nákladů
- 599 – Náklady hospodářských středisek

Účtová třída 6 – VÝNOSY

60 – Tržby za vlastní výkony a zboží

- 601 – Tržby za vlastní výrobky
- 602 – Tržby z prodeje služeb
- 604 – Tržby za zboží

64 – Jiné provozní výnosy

- 641 – Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 642 – Tržby z prodeje materiálu
- 644 – Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 646 – Výnosy z odepsaných pohledávek
- 647 – Mimořádné provozní výnosy
- 648 – Ostatní provozní výnosy

66 – Finanční výnosy

- 661 – Tržby z prodeje cenných papírů a podílů
- 662 – Úroky
- 663 – Kursové zisky
- 664 – Výnosy z přecenění cenných papírů
- 665 – Výnosy z finančního majetku
- 666 – Výnosy z derivátových operací
- 667 – Mimořádné finanční výnosy
- 668 – Ostatní finanční výnosy

Účtová třída 7 – ZÁVĚRKOVÉ A PODROZVAHOVÉ ÚČTY

70 – Účty rozvažné

- 701 – Počáteční účet rozvažný
- 702 – Konečný účet rozvažný

71 – Účet zisků a ztrát

- 710 – Účet zisků a ztrát

75 až 79 – Podrozvahové účty

Účtová třída 8 a 9 – VNITROPODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ

Jitka Vachtová – vzdělávání
www.ucetnicke.cz

Literatura: Účebnice účetnictví 2018 od Pavla Štolha